

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره کارشناسی آزادالهیات و معارف اسلامی

گروه: علوم انسانی
رشته: کارشناسی آزادالهیات و معارف اسلامی
دوره: کارشناسی
کمیته تخصصی: الهیات و معارف اسلامی
شاخه:
کدرشته:

شورای عالی برنامه ریزی در سیصد و دوازدهمین جلسه مورخ ۱۳۷۴/۱۱/۸ براساس طرح دوره کارشناسی آزادالهیات و معارف اسلامی که توسط کمیته الهیات و معارف اسلامی تهیه شده و به تائید گروه علوم انسانی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

ماده (۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی آزادالهیات و معارف اسلامی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجراست.

- الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت فرهنگ و آموزش عالی اداره می شوند.
- ب: مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و براساس قوانین تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی میباشند.
- ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده (۲) از تاریخ ۱۳۷۴/۱۱/۸ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات آموزشی در زمینه کارشناسی آزادالهیات و معارف اسلامی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

ماده (۳) مشخصات کلی و برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی آزادالهیات و معارف اسلامی در سه فصل جهت اجرا به وزارت فرهنگ و آموزش عالی ابلاغ می شود.

رای صادره سیصد و دوازدهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ
۱۳۷۴/۱۱/۸ در خصوص برنامه آموزشی کارشناسی آزاد الهیات و معارف اسلامی

(۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی آزاد الهیات و معارف
اسلامی که از طرف گروه علوم انسانی پیشنهاد شده بود با
اکثریت آراء بتصویب رسید.
(۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجراست.

رای صادره سیصد و دوازدهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۴/۱۱/۸ در مورد برنامه
آموزشی دوره کارشناسی آزاد الهیات و معارف اسلامی صحیح است بمورد اجرا گذاشته شود.

سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

مورد تأیید است.

دکتر علی شیرینمداری

سرپرست گروه علوم انسانی

— — —

رونوشت: به معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی جهت اجرا ابلاغ می شود.

سید محمد کاظم نائینی

— — —

دبیر و رای عالی برنامه ریزی

بسمه تعالی

«مشخصات کلی، دوره کارشناسی آزادالهیات و معارف اسلامی»

دوره کارشناسی آزادالهیات و معارف اسلامی باشش گرایش علوم قرآن و حدیث، فقه و مبانی حقوق اسلامی، فلسفه و کلام اسلامی، ادیان و عرفان، تاریخ و تمدن ملل اسلامی و فقه شافعی براساس اهداف زیربوسیله کمیته برنامه ریزی الهیات و معارف اسلامی گروه علوم انسانی شورای عالی برنامه ریزی مورد تجدیدنظر قرار گرفته و مشخصات کلی، برنامه ها و سرفصل دروس و منابع این شاخه هابه تصویب کمیته فوق الذکر، رسیده است به شرح زیر می باشد.

۱- هدف: کارشناسی الهیات و معارف اسلامی در نظام آموزش عالی به منظور تأمین اهداف اساسی زیر در جمهوری اسلامی ایران تشکیل می شود.

۱-۱- تربیت اساتید علوم و معارف اسلامی و مربیان علوم اسلامی مورد نیاز دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور از طریق دوره های کارشناسی ارشد و دکتری.

۱-۲- فراهم آوردن امکانات برای کسب معلومات باشیوه دانشگاهی برای افرادی که به اینکار علاقه دارند ولی مجال و امکانات لازم برای ادامه تحصیل در حوزه های علمیه را ندارند.

۱-۳- تربیت کارشناسی فقه و مبانی حقوق اسلامی برای کادر قضایی جمهوری اسلامی.

۱-۴- تربیت محقق دانشگاهی در علوم و معارف اسلامی از طریق دوره کارشناسی ارشد و دکتری.

علاوه بر این چهار هدف: فارغ التحصیلان کارشناسی آزادالهیات و معارف اسلامی می توانند پاره ای دیگر از نیازهای جمهوری اسلامی را از قبیل رایزنی فرهنگی در سفارتخانه های جمهوری اسلامی و تبلیغات اسلامی و سیاسی از طریق وزارت ارشاد اسلامی در خارج از کشور بر آورده سازند. بدین ترتیب که سازمانهای مربوطه دولتی افراد واجد شرایط از فارغ التحصیلان الهیات انتخاب می کنند و با قراردادن دوره های خاص آموزشی و عملی، آنان را برای کار رایزنی و تبلیغ آماده می سازند و با اینکه با خود دانشکده قرارداد می بندند که هر سال برای تعدادی از فارغ التحصیلان خود دوره تعلیماتی و عملی خاصی را اصول آن به تصویب سازمانهای مربوطه می رسد بگذرانند و افراد را پس از گذراندن این دوره در اختیار سازمانهای مربوط قرار دهند.

تذکر: تصریح به این نکته اساسی ضروری است که کمیته برنامه ریزی الهیات و معارف اسلامی بر این عقیده است که کلیه اهداف این دوره نیز از هدفهایی است که حوزه های علمیه اسلامی مانند قم، مشهد، نجف و غیر آن تعقیب می شود.

توضیح اینکه برای حوزه ها و هدف اساسی وجود دارد که در دانشکده الهیات قابل تأمین نیست:

اول: حفظ اصول و روشهای سنتی بحث و تحقیق در علوم اسلامی و عمق و توسعه بخشیدن به این علوم با این روشهای خاص.

دوم: تربیت فقیه، فیلسوف، اصولی، مفسر و... به شیوه متداول.

حوزه که این وظیفه هم از لحاظ فردی که می خواهد قدم در این راه بگذارد و هم از نظر شیوه تحصیل و هم از نظر زمانی طولانی برای تحصیلات و هم از نظر خصوصیات اخلاقی و روحی برقرار می شود از غیر حوزه های علمیه ساخته نیست.

و نیز کمیته توجه دادن به این نکته را ضروری می داند که منظور از تربیت محقق علوم اسلامی به سبک دانشگاهی که یکی از اهداف این دوره منظور شده تربیت افرادی است که در فراگیری و طرح علوم اسلامی، باشیوه های متداول دانشگاهی امروز آشنایی پیدامی کنند. و همچنین در آن جنبه ها از علوم اسلامی که در محیط های دانشگاهی جهان امروز بیشتر مورد سوال و توجه است تحقیق و تعمق بیشتری انجام دهند و از این رهگذر بهتر بتوانند در مکاتب مختلف تطبیق و مقارنه به عمل آورند.

۲- طول دوره و شکل نظام

برای رشته الهیات و معارف اسلامی سه دوره کارشناسی و کارشناسی ارشد و دکتری در نظر گرفته شده است.

دوره کارشناسی به دو دوره آزاد و دبیری تقسیم می شود که طول هر دوره ۴ سال است و نظام آموزشی آن بر اساس آیین نامه آموزشی مصوب شورای عالی برنامه ریزی است. کلیه دروس در ۸ ترم ارائه می شود طول هر ترم ۱۷ هفته و معادل نیم سال تحصیلی است، زمان تدریس هر واحد درسی از نوع نظری در یک ترم ۱۷ ساعت و از نوع عملی ۳۴ ساعت است.

۳- تعداد واحدهای درسی

تعداد کل واحدهای درسی دوره کارشناسی آزاد رشته الهیات و معارف اسلامی ۱۳۵ واحد بشرح زیر است:

۱۰ واحد	۳-۱- دروس عمومی
۷۵ واحد	۳-۲- دروس مشترک
۵۰ واحد	۳-۳- تخصص شاخه علوم قرآن و حدیث
۵۰ واحد	۳-۴- تخصص شاخه فقه و مبانی حقوق اسلامی
۵۰ واحد	۳-۵- تخصص شاخه فلسفه و کلام اسلامی
۵۰ واحد	۳-۶- تخصص شاخه ادیان و عرفان
۵۰ واحد	۳-۷- تخصص شاخه تاریخ تمدن و ملل اسلامی
۵۰ واحد	۳-۸- فقه شافعی

۴- نقش و توانایی

دانشجویان طی دوره کارشناسی آزاد بر حسب استعداد و علاقه در یکی از پنج شاخه اصلی دانشکده یک سلسله معلومات بنیادی و کلیدی را بدست می آورند و به بخشی از معلومات تخصصی در معارف اسلامی دست می یابند، و بعد از آن خواهند توانست با آن معلومات و تخصص نسبی که کسب کرده اند در دوره های کارشناسی ارشد و سپس دکتری به ادامه تحصیل مشغول شوند و مالا یک دید جامع و گسترده نسبت به ابعاد گوناگون اسلامی خواهند داشت و بر این اساس نقش مؤثری را در پیشبرد فرهنگ جامعه ایفاء خواهند کرد.

بنام خدا

* فهرست عناوین دروس *

فصل دوم - برنامه

الف: دروس عمومی (فرهنگ و معارف و عقاید اسلامی و آگاهیهای عمومی)

برای کلیه رشته‌های تحصیلی دوره‌های کارشناسی پیوسته

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت		پیش‌تاز یا زمان ارائه درس
			نظری	عملی	
۱	معارف اسلامی (۱)	*	*	*	
۲	فارسی	۳	۵۱	-	
۳	زبان خارجی	۳	۵۱	-	
۴	تربیت بدنی (۱) (عملی)	۱	۳۴	-	۳۴
۵	معارف اسلامی (۲)	*	*	*	
۶	تعلیم و تربیت اسلامی	۲	۳۴	-	
۷	تربیت بدنی (۲) (عملی)	۱	۳۴	-	۳۴
۸	تاریخ اسلام	*	*	*	
۹	انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن از قرن سیزدهم	*	*	*	
۱۰	متون اسلامی (آیات و احادیث)	*	*	*	
	جمع	۱۰	۱۳۶	۶۸	

از مجموع ۲۰ واحد دروس عمومی مصوب شورای عالی برنامه ریزی ۱۰ واحد به شرح فوق برای دوره کارشناسی انتخاب شده و بقیه بعلت اینکه بصورت کاملتری در دوره تخصصی برنامه ریزی شده است. از جدول واحد های عمومی حذف گردید.

ب- دروس مشترک *

پشتازیا زمان	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
		۶۸	۶۸	۴	تاریخ اسلام ۱ و ۲	۱۱
		۶۸	۶۸	۴	منطق ۱ و ۲	۱۲
					عربی	۳
ندارد	-	۶۸	۶۸	۴	صرف و نحو کاربردی (۱)	۱۳
صرف و نحو (۱)		۶۸	۶۸	۴	صرف و نحو کاربردی (۲)	۱۴
صرف و نحو (۲)		۶۸	۶۸	۴	صرف و نحو کاربردی (۳)	۱۵
صرف و نحو (۳)		۶۸	۶۸	۴	صرف و نحو کاربردی (۴)	۱۶
ندارد		۳۴	۳۴	۲	اعراب قرآن	۱۷
		۳۴	۳۴	۲	ترجمه عربی به فارسی و فارسی به عربی (۱)	۱۸
ترجمه عربی (۱)		۳۴	۳۴	۲	ترجمه عربی به فارسی و فارسی به عربی (۲)	۱۹
		۳۴	۳۴	۲	قرائت و درک مفاهیم متون فقهی و تفسیری	۲۰
		۳۴	۳۴	۲	قرائت و درک مفاهیم متون عرفانی	۲۱
		۳۴	۳۴	۲	قرائت و درک مفاهیم متون معاصر	۲۲
	+	+	۵۱	۲	قرائت مطبوعات و استفاده از رادیو و تلویزیون	۲۳
مکالمه (۱)	+	۳۴	۳۴	۱	مکالمه و محاضره (سمعی و بصری) (۱)	۲۴
مکالمه (۲)	+	۳۴	۳۴	۱	مکالمه و محاضره (سمعی و بصری) (۲)	۲۵
	+	۳۴	۳۴	۱	مکالمه و محاضره (سمعی و بصری) (۳)	۲۶
صرف و نحو (۳)		۳۴	۳۴	۲	علوم بلاغی	۲۷
صرف و نحو (۳)	+	۳۴	۳۴	۲	تاریخ زبان و فرهنگ عربی	۲۸

بنام خدا

* فهرست عناوین دروس *

* شاخه فلسفه و حکمت اسلامی *

پشتاز یا زمان	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	ارائه درس	عملی	نظری			
		۳۰۶	۳۰۶	۱۸	فلسفه اسلامی ۱ و ۲ و ۳	
بترتیب		۱۰۲	۱۰۲	۶	کلام ۱ و ۲ و ۳	
"		۶۸	۶۸	۴	حکمت عملی ۱ و ۲	
"		۱۷۰	۱۷۰	۱۰	منطق ۱ و ۲ و ۳	
"		۳۴	۳۴	۲	تاریخ فلسفه اسلامی	
"		۶۸	۶۸	۴	تاریخ فلسفه غرب ۱ و ۲	
"		۳۴	۳۴	۲	متون فلسفی به زبان خارجی	
"		۶۸	۶۸	۴	عرفان	
		۸۵۰	۸۵۰	۵۰	جمع	

پیش‌تاز یا زمان	ساعت		تعداد		نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع	واحد		
		۳۴	۳۴	۲	متدولوژی (روش تحقیق)	۲۹
		۳۴	۳۴	۲	مبانی جامعه‌شناسی	۳۰
به ترتیب		۱۰۲	۱۰۲	۶	زبان تخصصی ۱ و ۲ و ۳	۳۱
		۳۴	۳۴	۲	مبانی فقه	۳۲
به ترتیب		۳۴	۳۴	۲	مبانی اصول	۳۳
به ترتیب		۶۸	۶۸	۴	کلام ۱ و ۲	۳۴
		۳۴	۳۴	۲	آشنایی با علوم اسلامی (عرفان و فلسفه)	۳۵
به ترتیب		۶۸	۶۸	۴	فقه مقدماتی ۱ و ۲	۳۶
		۳۴	۳۴	۲	آشنایی با ادیان بزرگ	۳۷
به ترتیب		۶۸	۶۸	۴	تفسیر ۱ و ۲	۳۸
				۷۵	جمع	

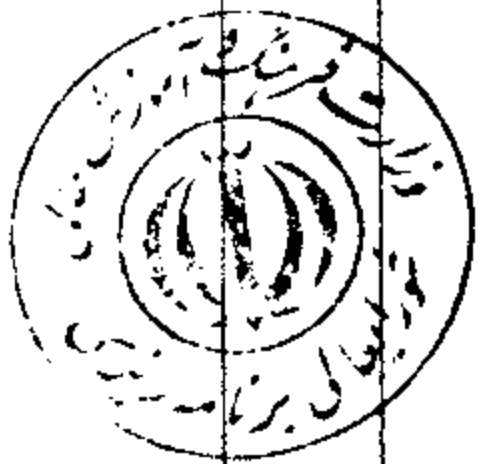

بنام خدا

* فهرست عناوین دروس *

* شاخه علوم قرآن و حدیث *

پیشنیازیازمان	ساعت		تعداد		نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع	واحد		
به ترتیب		۶۸	۶۸	۴	تاریخ قرآن ۱ و ۲	
"		۱۰۲	۱۰۲	۶	تاریخ تفسیر قرآن کریم ۱ و ۲ و ۳	
		۳۴	۳۴	۲	تاریخ حدیث	
		۳۴	۳۴	۲	درایه الحدیث	
به ترتیب		۶۸	۶۸	۴	فقه الحدیث ۱ و ۲	
"		۲۰۴	۲۰۴	۱۲	علوم قرآنی ۱ و ۲ و ۳	
"		۲۰۴	۲۰۴	۱۲	تفسیر قرآن کریم ۱ و ۲ و ۳	
		۳۴	۳۴	۲	تأثیر قرآن کریم در پیدایش علوم ادبی	
		۳۴	۳۴	۲	مروری بر نهج البلاغه	
به ترتیب		۶۸	۶۸	۴	علوم بلاغت ۱ و ۲	
		۱۵۰	۱۵۰	۵۰	جمع	

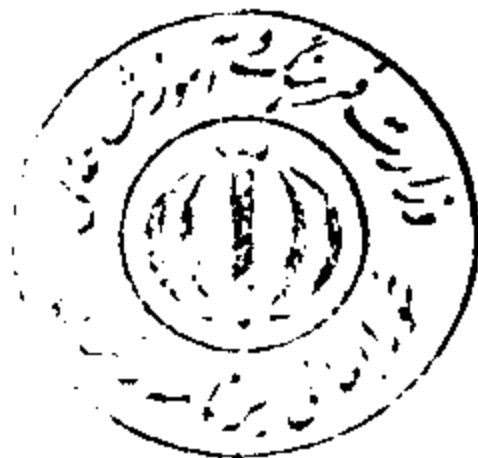

بنام خدا

* فهرست عناوین دروس *

* شاخه فقه و مبانی حقوق اسلامی *

پیش‌تاز یا زمان	ساعت		تعداد		نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع	واحد		
بترتیب		۱۳۶	۱۳۶	۸	فقه ۱ و ۲ و ۳ و ۴	
		۶۸	۶۸	۴	فقه مقارن ۱ و ۲	
بترتیب		۲۰۴	۲۰۴	۱۲	اصول فقه ۱ و ۲ و ۳	
"		۶۸	۶۸	۴	آیات الاحکام ۱ و ۲	
"		۶۸	۶۸	۴	تاریخ فقه و فقها ۱ و ۲	
"		۳۴	۳۴	۲	احادیث فقهی	
"		۳۴	۳۴	۲	حقوق جزای خصوصی اسلام	
"		۳۴	۳۴	۲	حقوق بین‌الملل اسلام	
"		۳۴	۳۴	۲	آئین دادرسی در اسلام	
"		۳۴	۳۴	۲	حقوق جزای عمومی اسلامی	
"		۳۴	۳۴	۲	قواعد فقه مدنی	
"		۳۴	۳۴	۲	حقوق خانواده	
"		۳۴	۳۴	۲	کلیات حقوق	
"		۳۴	۳۴	۲	حقوق تطبیقی	
		۸۵۰	۸۵۰	۵۰	جمع	

بنام خدا

* فهرست عناوین دروس *

* شاخه ادیان و عرفان *

پیشنیاز یا زمان	ساعت		تعداد		نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع	واحد		
به ترتیب		۳۴	۳۴	۲	معارف شیعه	
"		۶۸	۶۸	۴	تاریخ فرق اسلامی ۱ و ۲	
"		۶۸	۶۸	۴	تاریخ فلسفه اسلامی ۱ و ۲	
"		۶۸	۶۸	۴	تاریخ فلسفه غرب ۱ و ۲	
"		۳۴	۳۴	۲	کلیات علم کلام	
"		۳۴	۳۴	۲	تفسیر عرفانی قرآن	
"		۱۰۲	۱۰۲	۶	متون عرفانی فارسی ۱ و ۲ و ۳	
"		۱۰۲	۱۰۲	۶	تاریخ تصوف ۱ و ۲ و ۳	
"		۱۰۲	۱۰۲	۶	متون ادیان و عرفان بزبان خارجی ۱ و ۲ و ۳	
"		۳۴	۳۴	۲	ادیان ابتدائی و قدیم	
"		۳۴	۳۴	۲	ادیان ایران قبل از اسلام	
"		۶۸	۶۸	۴	دین یهود و مسیحیت	
"		۳۴	۳۴	۲	ادیان هند	
"		۳۴	۳۴	۲	دین بودا و خاور دور	
"		۳۴	۳۴	۲	روش شناسی ادیان	
		۸۵۰	۸۵۰	۵۰	جمع	

بنام خدا

* فهرست عناوین دروس *

* شاخه تاریخ فرهنگ و تمدن ملل اسلامی *

پیشنیاز یا زمان	ساعت		تعداد		نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع	واحد		
به ترتیب		۶۸	۶۸	۴	وضع کنونی جهان اسلام ۲و۱	
"				۲	تاریخ نگاری در اسلام	
"		۶۸	۶۸	۴	تاریخ هنرهای اسلامی ۲و۱	
"					تاریخ اسلام از آغاز خلافت عباسی تا پایان آل بویه	
"					تاریخ اسلام از سلاجقه تا سقوط بغداد	
"					تاریخ اسلام در مصر و شام	
"					تاریخ اسلام در دوره عثمانیان و صفویان	
"					تاریخ اسلام در مغرب و اندلس	
"		۳۴	۳۴	۲	کلیات فرهنگ و تمدن اسلامی	
"		۶۸	۶۸	۴	تاریخ تشکیلات اسلامی ۲و۱	
"		۳۴	۳۴	۲	متون تاریخی	
"		۳۴	۳۴	۲	اسلام در برخورد با غرب و استعمار	
"		۳۴	۳۴	۲	اسلام شناسی در غرب	
"		۳۴	۳۴	۲	متون جغرافیائی	
"		۳۴	۳۴	۲	تاریخ آموزش و پرورش در اسلام	
"		۶۸	۶۸	۴	جغرافیای تاریخی اسلام ۲و۱	
"		۱۰۲	۱۰۲	۶	تاریخ علوم در اسلام ۲و۱و۳	
"		۶۸	۶۸	۴	تاریخ تشیع ۲و۱	
		۸۵۰	۸۵۰	۵۰	جمع	

تاریخ اسلام (۱)

کد درس (۰۱-۱)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی دانشجویان با تاریخ صدر اسلام.

سر فصل درس :

- ۱- وضع جزیره العرب از نظر جغرافیائی و سیاسی و اجتماعی قبل از ولادت رسول خدا و عربهای ساکن در آنجا.
- ۲- نسب رسول خدا و اجداد آنحضرت و داستان ولادت و دوران شیرخوارگی و رضاع تا وفات عبدالمطلب.
- ۳- زندگی آنحضرت در دوران جوانی تا ازدواج با خدیجه و پس از آن تا بعثت.
- ۴- داستان بعثت رسول خدا و دعوت پنهانی تا آغاز دعوت علنی.
- ۵- مسلمانان نخست از مرد و زن و گروهها و داستان ولادت فاطمه علیه السلام و شکنجه مشرکان.
- ۶- هجرت مسلمانان و داستان و محاصره اقتصادی و شعب ابی طالب.
- ۷- معراج و شق القمر و بحثی کوتاه در باره معجزه.
- ۸- وفات ابوطالب و خدیجه و بحثی در ایمان ابوطالب و سفر به طائف و حوادث از آن.
- ۹- آشنائی مردم یثرب با رسول خدا و مقدمات هجرت و توطئه دارالندوة.

- ۱۰- هجرت رسول خدا و ورود بمحله قبا و مدینه .
- ۱۱- پیمان تاریخی و منشور اساسی رسول خدا برای ساکنان مدینه و پیمان اخوت میان مهاجر و انصار و حوادث دیگر سال اول هجرت .
- ۱۲- حوادث سال دوم هجرت و جنگ بدر و ازدواج علی علیه السلام با فاطمه .
- ۱۳- ولادت امام حسن علیه السلام و اخراج یهود بنی قینقاع و حوادث سال سوم هجرت .
- ۱۴- جنگ احد و پی آمدهای آن و علل شکست مسلمانان و حادثه رجیع و بئر معونه .
- ۱۵- حوادث سال چهارم ، ولادت امام حسین علیه السلام و جنگ خندق .
- ۱۶- غزوه بنی قریظه و بنی المصطلقی و صلح حدیبیه .
- ۱۷- جنگ خیبر و موته و فتح مکه و جنگ حنین .
- ۱۸- و هود و داستان مباحله و جنگ تبوک و سفر حجة الوداع .

تاریخ اسلام (۲)

کد درس (۰۱-۲)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ اسلام (۱)

هدف : آشنائی دانشجویان با تاریخ صدر اسلام.

سر فصل درس :

الف : خلفای راشدین

داستان غدیر خم و نصب امیرالمومنین به خلافت و رحلت رسول خدا (ص) - داستان سقیفه بنی ساعده و انگیزه‌های تشکیل آن و تحلیل در این باره - داستان مدعیان نبوت و اهل رده و سرکوبی آنان و داستان مالک بن نویره - مرگ ابوبکر و انتخاب عمر بخلافت و کیفیت آن و بحثی در باره انتخاب رهبری از نظر دینی - فتوحات مسلمانان در شمال غربی و شرق جزیره العرب و آثار آن - تاسیس دیوان حقوق و اثر آن در به هم زدن عدالت اسلامی و تبعیض نژادی - قتل عمر و داستان شوری و خلافت عثمان - سیاست مالی و نظام حکومت عثمان که سبب قیام مسلمانان علیه خلافت او گردید - قتل عثمان و پی آمدهای آن و سایر حوادث مربوط به آن - کیفیت بیعت امیرمؤمنان علیه السلام و سخنان آن حضرت در این باره و آغاز مخالفت طلحه و زبیر و دیگران - حرکت ناکثین از مدینه به مکه و از آنجا به عراق و جنایاتی که در بصره انجام دادند - حرکت امیرمؤمنان از مدینه به سمت عراق و مقدمات جنگ جمل - جنگ جمل و پی آمدهای آن - ورود امیرالمومنین علیه السلام به کوفه و نامه‌نگاریهای آنحضرت با معاویه و مقدمات جنگ صفین -

جنگ صفین - داستان حکمیت و پی آمدهای آن - داستان مارقین و خوارج و جنگ نهروان -
شهادت امیر مومنان علیه السلام - خلافت حسن بن علی (ع) - صلح و پیامدهای آن .

ب : خلفای اموی

آل ابوسفیان - بررسی زمینه‌ها و علل سلطه امویان بر جهان اسلام - معاویه ، اقدامات و بدعتها -
فتوحات - یزید - قیام امام حسین (ع) - قیام عبدا... بن زبیر - قیام حرّه - قیان توابین - قیام مختار -
معاویه بن یزید - آل مروان - زمینه : مروان بن حکم - عبدالملک و اقدامات او - حجاج و سرکوبی
قیام ابن زبیر - فتوحات - ولایتعهدی - ولید بن عبدالملک - فتوحات - اقدامات - سلیمان بن
عبدالعزیز - اقدامات و اصلاحات - یزید بن عبدالملک - هشام بن عبدالملک - فتوحات - قیام
یزید - ولید بن یزید بن عبدالملک - قیام یحیی - یزید بن ولید بن عبدالملک - ابراهیم بن ولید بن
عبدالملک - مروان بن محمد - سقوط امویان ، عوامل و پیامدها .

منطق (۱)

کد درس (۰۲-۱)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی با روش تفکر صحیح

سر فصل درس:

- ۱- مسائل تصور و تصدیق
- ۲- مباحث الفاظ منطق
- ۳- کلی و کلیات خمس و احکام آنها
- ۴- تعریف و اقسام و احکام آن
- ۵- قضایا و احکام آن (اقسام قضایا، جهات، نقض و عکس نقض،

منطق (۲)

کد درس (۰۲-۲)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری
پیشنیاز : منطق (۱)

هدف: آشنائی با روش تفکر صحیح

سر فصل درس:

- ۱- حجت : قیاس ، اشکال اربعه و احکام آنها ، قیاسهای اقرانی ، شرطی و استثنایی
انواع قیاس (خلف ، بسیط ، مرکب و خلف ، ...)
- ۲- حجت : اسبقرا ، و تمثیل مبادی قیاسات ، صناعات ، خمس ، برهان و اقسام و احکام آن و
اكتساب حد ، جدل ، شعر ، خطابه ، مغالطه

صرف و نحو کاربردی (۱)

تعداد واحد : ۴

نوع : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آموختن مبانی جمله سازی، و بخشی از قواعد اساسی صرف و نحو که در خواندن و نوشتن مطالب زبان عربی به نسبت صد درصد کاربرد دارد.

توضیح - دوره دروس « صرف و نحو » باید بصورت تطبیقی و کاربردی و همراه با پیاده کردن مطالب بر جمله های مختلف از متون جدید و قدیم عربی باشد. برای این منظور می توان از دروس " قرائت و درک مفاهیم " و جز آنها نیز استفاده کرد.

سرفصل دروس:

حروف هجاء و تلفظ آنها و چگونگی تبدیل حروف بیگانه بدانها - حرکات (مصوتها - آواشناسی) - حروف شمسی و قمری - تنوین - کلمه و انواع آن - مذکر و مؤنث - تثنیه و جمع - معرفه و نکره - ضمائر - اسماء اشاره - موصولات - فعل و اقسام آن (ماضی و مضارع و امر) - تصریف فعل - معرب و مبنی و انواع اعراب و بناء - جمله اسمیه و فعلیه - مبتدا و خبر - فاعل - مفعول به - فعل معلوم و مجهول - نایب فاعل ... در حدود مطالب کتابهای آموزشی عربی ۱ یا النحو الواضح ۲ یا مبادئ العربیة ۲ .

(تمرینات از جملات ساده و روز مره) .

صرف و نحو (کاربردی) ۲

تعداد واحد : ۴

نوع : نظری

پیشنیاز : صرف و نحو ۱

هدف: آموختن بخشی از قواعد اساسی صرف و نحو که در حدود نود درصد در زبان عربی کاربرد دارد.

سر فصل دروس:

مجرد و مزید در افعال و مصادر آنها - اعلال و ابدال و ادغام - مشتق و جامد - مشتقات (اسم فاعل - اسم مفعول - اسم مکان - اسم زمان - صفت مشبیه - صیغه مبالغه - اسم تفضیل - اسم آلت) - اعداد - نواسخ (افعال ناقصه - حروف مشبیه بالفعل - افعال مقاربه - لای نفی جنس ...) ... در حدود مطالب کتابهای آموزشی عربی ۱ یا النحو الواضح ۲ یا مبادئ العربية ۲ .
(تمرینات و اعراب و تحلیل صرفی : از آیات قرآنی و عبارات نهج البلاغه و احادیث و متون جدید و قدیم عربی) .

صرف و نحو (کاربردی) ۳

تعداد واحد : ۴
نوع : نظری
پیشنیاز : صرف و نحو ۲

هدف : آموختن بخشی از قواعد اساسی صرف و نحو که در حدود هفتاد و پنج درصد در زبان عربی کاربرد دارد.

سر فصل دروس :

مبحث حروف (به اختصار) - اسم فعل - فعل تعجب - افعال مدح و ذم - مفعول فیه - مفعول مطلق - مفعول له - مفعول معه - اضافه (حقیقی و لفظی) - توابع (نعت - عطف به حروف - عطف بیان - بدل - توكید) ... در حدود مطالب کتابهای : آموزش عربی ۲ یا النحو الواضح ۳ یا مبادئ العربية ۳.

(تمرینات و اعراب و تحلیل صرفی : از آیات قرآنی و عبارات نهج البلاغه و احادیث و متون قدیم و جدید عربی) .

صرف و نحو (کاربردی) ۴

تعداد واحد : ۴

نوع : نظری

پیشنیاز : صرف و نحو ۳

هدف: آموختن بخشی از قواعد اساسی صرف و نحو که در حدود پنجاه درصد در زبان عربی کاربرد دارد.

سر فصل دروس:

نسبت و تصغیر - افعال قلوب - حال - تمییز - استثناء - منادی - اشتغال - تنازع ... در حدود مطالب کتابهای النحو الواضح ۳ یا مبادئ العربية ۳ .
(تمرینات و اعراب و تحلیل صرفی : از آیات قرآنی و عبارات نهج البلاغه و احادیث و متون قدیم عربی) .

اعراب قرآن

تعداد واحد : ۲

نوع : نظری

پیشنیاز : صرف و نحو ۳

هدف: آشنائی بیشتر با مسائل نحوی و صرفی که در آیات قرآن کریم بکار رفته است.

سر فصل دروس:

آیاتی از سوره کوتاه قرآن به انتخاب استاد درس.

ترجمه عربی به فارسی و فارسی به عربی ۱

تعداد واحد : ۲

نوع : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی با روش ترجمه عبارات ساده عربی به فارسی، مخصوصاً زبان معاصر، و عبارات ساده تر فارسی به عربی.

سر فصل دروس:

جملات ساده روزمره به زبانهای عربی و فارسی، به انتخاب استاد درس.

ترجمه عربی به فارسی و فارسی به عربی ۲

تعداد واحد : ۲

نوع : نظری

پیشنیاز : ترجمه عربی ... ۱

هدف: آشنائی با روش ترجمه عبارات ساده عربی به فارسی، مخصوصاً زبان معاصر، و عبارات ساده تر فارسی به عربی.

سر فصل دروس:

جملات ساده روزمره به زبانهای عربی و فارسی، به انتخاب استاد درس.

قرائت و درک مفاهیم متون فقهی و تفسیری

تعداد واحد : ۲

نوع : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : توانا ساختن دانشجو در قرائت صحیح ، مخصوصاً متنهای غیر مشکول عربی ، و ترجمه آنها به فارسی ، و نیز آشنا ساختن وی با بخشی از لغات و تعبیرات و اصطلاحات تخصصی در متون اسلامی .

سر فصل دروس :

متونی از : تبصرة علامه ، شرایع الاسلام ، تفسیر تبیان شیخ طوسی ، جامع الجوامع شیخ طبرسی ، انوارالتنزیل بیضاوی و غیره .

قرائت و درک مفاهیم متون عرفانی

تعداد واحد : ۲

نوع : نظری

پیشنیاز : ندارد

عرفا

هدف: — قرائت و درک مفاهیم متون عرفانی

سر فصل دروس:

گزیده‌ای از مکتب رساله القشریه
متنهای آشنایی با مکتب اربابین، شرح التهورف و غیره.

قرائت و درک مفاهیم متون معاصر

تعداد واحد : ۲

نوع : نظری

پیشنیاز : ترجمه عربی به فارسی و فارسی به عربی ۲

هدف : آشنائی با عبارات و اصطلاحات زبان عربی معاصر و سبک نگارش کتب و مقالات .

سر فصل دروس :

متونی از آثار منفلوطی ، طه حسین ، توفیق الحکیم ، مصطفی کامل و غیره .

قرائت مطبوعات و استفاده از رادیو و تلویزیون

تعداد واحد : ۲

نوع : نظری

پیشنیاز : ترجمه عربی به فارسی و فارسی به عربی ۲

هدف: آشنائی با اصطلاحات متداول در روزنامه ها و مجلات و گفتارهای رادیویی.

سر فصل دروس:

مطالب روزنامه ها و مجلات داخلی و خارجی به زبان عربی ، و نیز رادیوهای داخل و خارج .

مکالمه و محاضره (سمعی و بصری) ۱

تعداد واحد : ۱

نوع : عملی

پیشنیاز : ندارد

هدف : توانا ساختن دانشجو بر مکالمه و ایراد سخنرانی به زبان عربی .

سر فصل دروس :

تعلیم اللغة العربية - تعلیم المحادثة العربية - المحادثة العربية - المدخل - اللغة العربية الحديثة ...

(برای سه درس)

مکالمه و محاضره (سمعی و بصری) ۲

تعداد واحد : ۱

نوع : عملی

پیشنیاز : مکالمه و محاضره ۱

هدف : — مکالمه و محاضره ۱

سر فصل دروس :

— مکالمه و محاضره ۱

مکالمه و محاضره (سمعی و بصری) ۳

تعداد واحد : ۱

نوع : عملی

پیشنیاز : مکالمه و محاضره ۲

هدف : — مکالمه و محاضره ۱

سر فصل دروس :

— مکالمه و محاضره ۱

علوم بلاغی

تعداد واحد : ۲

نوع : نظری

پیشنیاز : صرف و نحو ۳

هدف: آشنائی با بخشی از مطالب معانی و بیان و بدیع برای فهم و درک نکات و دقایق متون مختلف عربی.

سر فصل دروس:

فصاحت و بلاغت - اسناد - فصل و وصل - ایجاز و اطناب - خبر و انشاء - تشبیه - استعاره - مجاز - کنایه - جناس - طباق - مراعات نظیر - مدح شبیه به ذم ... در حدود مطالب البلاغة الواضحة .

تاریخ زبان و فرهنگ عربی

تعداد واحد : ۲

نوع : نظری

پیشنیاز : صرف و نحو ۴

هدف : آشنائی با تحول و تطور زبان و ادبیات عرب در دوره‌های مختلف.

سر فصل دروس :

آشنائی با تحول و تطور زبان و ادبیات عرب در حدود مطالب کتابهای خفاجی ، یا زیسات و غیره.

متدولوژی

کد درس (۰۴)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف:

سر فصل درس:

متدولوژی یعنی چه ، پیدایش متدولوژی ، علم چیست ، تست میان علم جدید و فلسفه ،
طبقه بندیهای علوم ، موضوع و فایده و فرض علوم ، علوم ریاضی و روش ریاضیات ، علوم
طبیعت و روش آن علوم ، علوم انسانی و اجتماعی و روش آن علوم ، مقام علم جدید در زندگی
بشر .

مبانی جامعه‌شناسی

کد درس (۰۵)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنا ساختن دانشجویان با کلیات و مبانی جامعه‌شناسی و ارتباط آن با سایر رشته‌های نزدیک بنحوی که در عین آشنائی دانشجویان به نقد و تعمق در آن پردازد و مسائلی را که در محیط فرهنگی ایران و اسلام قابل استفاده است مورد بهره‌برداری قرار دهد.

سر فصل درس:

- موضوع: تعریف: تعاریف مختلف جامعه‌شناسی و انتقادات وارد بر آنها.
- تفکر و تعمق در مورد یک تعریف درست از جامعه‌شناسی.
- روشهای معمول در تحقیقات جامعه‌شناسی.
- شیوه‌های معمول تحقیقات اجتماعی در ایران و اسلام.
- شیوه‌های جدید تحقیقات اجتماعی در جامعه‌شناسی (روش کمی، کیفی).
- نقد این روشها.
- جایگاه جامعه‌شناسی در علوم انسانی - دانش اجتماعی دنیای امروز و شعب آن.
- کاربرد و ضرورت جامعه‌شناسی در ایران.
- تاریخچه پیدایش علوم اجتماعی در کشورهای اسلامی و مغرب زمین.
- فرد و جامعه: تعریف جامعه - مکتب اصالت فرد - مکتب اصالت جمع - نظریات پدیدارشناسی -

روانشناسی اجتماعی و جامعه‌شناسی - اشکالات وارده بر این مقولات از دیدگاه اسلام - دیدگاه اسلام در مورد فرد و جامعه .

نابرابریهای اجتماعی - علل نابرابریها - گروهها و قشرهای مختلف اجتماعی - ارزشهای اسلامی و نابرابریهای اجتماعی - قدر و منزلت اجتماعی - سازمانهای اجتماعی - نهادهای اجتماعی - ناهنجاریهای اجتماعی - مختصری در زمینه ساخت جامعه ایران (شهر و روستا و عشایر) انواع جوامع (سرمایه داری ، سوسیالیستی و جامعه توسعه نیافته) .

جامعه‌شناسی ایران

۱- شناخت جمعیت ایران و تحول آن (بالاخص درس سال اخیر) با توجه به تحول سنی و جنسی و حرف و مشاغل و ...

۲- آشنائی با مسائل مردم شناسی ایران ، اقوام و مردمان مناطق مختلف ، گویشها ، لهجه ها ، ایلات و عشایر و نحوه زندگی دینی ، زندگی روستائی ایران و مسائل و دشواریهای آن ، جامعه شناسی شهری ایران ، اثبات صنعت و مدرنیزاسیون در زندگی شهری ، اشاره به برخی مسائل حاد جامعه امروز ایران .

زبان تخصصی (۱)

کد درس (۰۶-۱)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: یادگیری دانشجویان زبان انگلیسی را جهت استفاده و کاربرد از متون خارجی که بزبان انگلیسی نوشته شده است.

سر فصل درس:

ریز مطالب از دایره هائی مربوط به رستاخیز مترفین و کافران و بطور کلی آنچه که برای دانشجویان دانشکده الهیات الزامی است در نظر گرفته شده است که از آنجمله:

1_ The believers a unbelievers

2_ The reed a Religion

3_ Islamic thought

احتیاج بمذهب و تفکرات اسلامی میباشد که در هر جلسه حداقل ۲ صفحه تدریس میشود و در خلال تدریس قواعد مورد لزوم دانشجویان یادآوری میگردد.

زبان تخصصی (۲)

کد درس (۰۶-۲)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : زبان تخصصی (۱)

هدف : فراگیری دانشجویان زبان انگلیسی را جهت استفاده از متون خارجی اسلامی

سر فصل درس :

کتاب مذکور همان کتاب مرحوم علامه طباطبائی بوده که حداقل ۶۰ صفحه آن در کلاس تدریس میشود و هر جلسه حداقل سه صفحه با توضیحاتی مربوط به قواعد زبان و طرز قرار گرفتن افعال کمکی و معلوم و مجهول تائید میگردد.

What is the difference between make and creature .

فرق بین خالق و مبتکر چیست در ساعات باقی مانده
کلاس از انتشارات قم میباشد تدریس میشود.

زبان تخصصی (۳)

کد درس (۰۶-۳)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری
پیشنیاز : زبان تخصصی (۲)

هدف: فراگیری دانشجویان زبان خارجی جهت استفاده از متون خارجی و بسط اطلاعات اسلامی

سر فصل درس:

- 1_ Why Religion?
- 2_ The Eternal need for ALLAH
- 3_ ALLAH the Unique
- 4_ Dualism and monotheism

متون درس این بخش بستگی به تعداد صفحه داشته و فی المثل بخش "چرا مذهب؟" حداقل در دو جلسه تدریس میشود و سعی میگردد که در هر جلسه کمتر از دو صفحه کامل تدریس گردد و مازاد جلسات صرف تدریس دستور زبان جمله سازی و غیره میگردد.

مبادی فقه

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آمادگی دانشجوی برای ورود به مسائل علم فقه از طریق آشنائی با مقدمات، مبادی و اصطلاحات این علم.

سر فصل درس:

مشمول بر مباحث:

- ۱- تعریف فقه، حکم شرعی، حکم تکلیفی و وضعی، اقسام حکم تکلیفی، نمونه‌هایی از حکم وضعی، موضوع علم فقه، فائده علم فقه، مرتبه علم فقه، سبک نگارش فقه و تقسیم آن.
- ۲- توضیح اصطلاحات مربوط به عبادات، طهارت، صلوٰة، زکوٰة، خمس، حج، صوم جهاد، امر به معروف و نهی از منکر.
- ۳- مباحث مربوط به تاریخ اجمالی فقه و فهرست ابواب کتب فقهی بعنوان تکلیف از دانشجوی خواسته شود.

توضیح: اصطلاحات مربوط به بند (۲) را استاد به انتخاب خود از بخش مبادی خصوصی فقه بصورت مدون ارائه خواهد داد.

منبع: کتاب مبادی فقه و اصول از دکتر علیرضا فیض "کلیه مباحث مربوط به فقه"

مبادی اصول

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آمادگی دانشجو برای ورود به مسائل علم اصول از طریق آشنائی با مقدمات، مبادی و اصطلاحات این علم.

سر فصل درس:

مشمول بر مباحث:

- ۱- تعریف اصول فقه، موضوع اصول فقه، کتاب، سنت، اجماع، دلیل عقل، فائده اصول فقه، منفعت اصول فقه، مباحث الفاظ، اقسام وضع الفاظ برای معانی، حقیقت و مجاز، نشانه‌های حقیقت و مجاز، احوال پنجگانه لفظ و تعارض آنها، اصول لفظیه، ترادف و اشتراک، استعمال لفظ در بیشتر از یک معنا، حقیقت شرعیه، حقیقت متشرعه، صحیح و اعم، مشتق.
- ۲- توضیح اصطلاحات اصولی از بخش مبادی خصوصی اصول به انتخاب استاد.
- ۳- بحث اجماع و دلیل عقل بطور مختصر و در حد تعاریف مطرح شود.
- ۴- مباحث مربوط به آغاز نگارش اصول در شیعه و فهرست ابواب و فصول نمونه‌ای از کتب اصولی بعنوان تکلیف خواسته شود.

منبع: کتاب مبادی فقه و اصول از دکتر علیرضا فیض "کلیه مباحث مربوط به اصول"

کلام (۱)

کد درس (۰۸-۱)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی با اصول عقائد به روش استدلالی

سر فصل درس :

۱- وجوب نظری معرفت خدا

۲- اثبات واجب تعالی

۳- خواص واجب

۴- صفات ثبوتی

۵- مبحث عدل

۶- صفات سلبی

کلام (۲)

کد درس (۰۸-۲)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری
پیشنیاز : کلام (۱)

هدف : آشنائی با اصول عقائد به روش استدلالی

سر فصل درس :

- ۱- نبوت ، ویژگیهای نبی
- ۲- امامت و صفات امام
- ۳- دلیل بر امامت حضرت امیرالمومنین علیه السلام
- ۴- معاد
- ۵- ثواب و صفات
- ۶- عفو و شفاعت
- ۷- توبه

آشنائی با کلیات علوم اسلامی (فلسفه و عرفان)

کد درس (۰۹)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنا کردن دانشجویان به مبادی و مقدمات فلسفه است تا بهنگام فراگیری فلسفه دچار زحمت و سردرگمی نشوند.

سر فصل درس :

تعریف فلسفه ، موضوع فلسفه ، فائده فلسفه ، ویژگیهای فلسفه اسلامی ، فرق میان فلسفه اسلامی و علم کلام فلسفه حقیقی یا علم اعلی ، فلسفه در عصر جدید ، فلسفه اشراق ، فلسفه مشاء ، روشهای فکری اسلامی حکمت متعالیه ، مسائل فلسفه عینی و ذهنی حادث و قدیم متغیر و ثابت ، وجوب امکان ، امتناع ، علت و معلول

۳- علم کلام و تعریف آن موضوع علم کلام آغاز علم کلام . مذاهب و فرق کلامی و معتزله افکار و آراء معتزله . عدل ، اشاعره ، شیعه

عرفان و تصوف ، عرفان نظری ، شریعت ، طریقت ، حقیقت مایه های عرفان اسلامی ، تاریخچه مختصر عرفان و عرفاء ، منازل و مقامات ، اصطلاحات

فقه مقدماتی (۱)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی با فقه اسلام

سر فصل درس:

الف: جهت دانشجویان گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی.

کتاب متاجر از اللمعة الدمشقیة از شهید اول.

ب: جهت دانشجویان دیگر گرایشها.

مباحث: وقف، عطیه، دین، رهن، حجر، ضمان، حواله، کفاله، صلح، شرکت، مضاربه، مزارعة،

مساواة، وریعه، عاریه، متاجر.

منابع: ۱- ترجمه لمعه از دکتر علیرضا فیض و دکتر علی مهذب.

۲- شرح فارسی تبصرة المتعلین علامه حلی از زین العابدین ذوالمجدین.

فقه مقدماتی (۲)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : فقه مقدماتی (۱)

هدف : آشنائی با فقه اسلام

سر فصل درس :

الف : جهت دانشجویان گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی .

مباحث : دین ، رهن ، حجر ، ضمان ، حواله ، کفاله ، صلح ، شرکت ، مضاربه ، مزارعة ، مساقاة ، وریعه ، عاریه از کتاب اللمعة الدمشقیه شهید اول .

ب : جهت دانشجویان دیگر گرایشها .

مباحث : اجاره ، وکالت ، شفعه ، سبق ورمایه ، کفارات ، نذر ، جعاله ، طلاق ، نکاح .

منبع : ۱- ترجمه لمعه از دکتر علیرضا فیض و دکتر علی مهذب .

۲- شرح فارسی تبصرة المتعلمین علامه حلی از زین العابدین ذوالمجدین .

آشنائی با ادیان بزرگ

کد درس (۱۱)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : مقدماتی در باره ادیان بزرگ جهان - معرفی کتب دینی و تحولات تاریخی آنان .

سر فصل درس :

مقدماتی در باره ادیان ابتدائی - ادیان قدیم (مصر ، بین النهرین ، آریائیان) - یهود - سیر تاریخی از ابراهیم تا دوران اسارت - از اسارت تا عصر جدید - اجزاء کتاب مقدس یهود - فرق عمده مسیحیت - سیر تاریخی از آغاز تا رنسانس و رفرماسیون ، از رفرماسیون تا زمان حاضر - اجزاء کتاب مقدس مسیحیت .

ادیان هندی (ویشنو پرستی - شیوا پرستی) ، اشاره کلی به وداها ، اوپانیشادها ، مهابهاراته ، رامایانه - دیانت بودائی - دو فرقه عمده آن - اشاره مختصر به دین بودائی در چین و ژاپون .

ادیان زرتشتی - زرتشت ، اوستا - دیانت زرتشتی در دوران اسلامی - ادبیات زرتشتی بزبان پهلوی .

تفسیر قرآن (۱)

کد درس (۱۲-۱)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف:

سر فصل درس:

تفسیر سوره حمد و سوره کوثر و سوره تکوین.

تفسیر قرآن (۲)

کد درس (۱۲-۲)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تفسیر قرآن (۱)

هدف:

سر فصل درس:

تفسیر سوره دهر و سوره جمعه و سوره تین و سوره علق .

تاریخ قرآن (۱)

کد درس (۱۳-۱)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی به کیفیت نزول و جمع و تدوین قرآن کریم.

سر فصل درس:

عناوین و اسامی قرآن کریم:

وحی و مفاهیم آن و کیفیت نزول وحی بر پیامبر اسلام (صلی الله علیه وآله) و انبیاء دیگر (علیهم السلام).

آیه و معانی لغوی و اصطلاحی و شمار و ترتیب آن.

فوائد شناخت آیات و سور مکی و مدنی و گزارش معیار آن.

سوره و معانی لغوی و اصطلاحی آن و آراء علماء درباره کیفیت تربیت آن.

فواتح سور و حروف مقطعه قرآن کریم و نقد و بررسی نظریات مختلف درباره آن.

شمار حروف و کلمات قرآن کریم و گذری بر آراء علماء راجع به آن.

کیفیت پیدایش خط از دیدگاه دانشمندان قدیم و جدید، و ورود آن به جزیره العرب. خط و

کتابت در مکه و مدینه همزمان با نزول قرآن کریم.

پیامبر امی، نقد و بررسی آراء مربوط آن.

نگارش قرآن کریم در زمان نبی اکرم (صلی الله علیه وآله سلم)، کتاب و نویسندگان وحی

نوشت، افزارهائی که در کتابت در وحی مورد استفاده قرار می گرفت آراء دانشمندان درباره جمع

و تدوین در زمان پیامبر اکرم (ص).

تاریخ قرآن (۲)

کد درس (۲-۱۳)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ قرآن (۱)

هدف: آشنائی به کیفیت نزول و جمع و تدوین قرآن کریم.

سر فصل درس:

- جمع و تدوین قرآن کریم: حفظ و به خاطر سپردن آن، و گزارشی درباره حفاظ قرآن کریم.
- قرائت قرآن کریم و بررسی حدیث "نزل القرآن علی سبعة احرف".
- قراء قرآن کریم، قراء سبعة، قراء عشرة، و قراء اربعة عشر. بررسی عدم تواتر قرائت سبع.
- جمع و تدوین قرآن کریم پس از رحلت نبی اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم).
- امیرالمومنین علی (علیه السلام) یا نخستین جامع و مدون قرآن کریم پس از رحلت پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) و کیفیت ترتیب مصحف آن حضرت.
- جمع و نگارش قرآن کریم در زمان خلافت ابی بکر.
- جمع و تدوین قرآن کریم در زمان خلافت عثمان.
- گذری بر تحول و نیز اصلاح شیوه نگارش قرآن کریم.

تاریخ تفسیر قرآن کریم (۱)

کد درس (۱۴-۱)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی به کیفیت پیدایش علم تفسیر و تدوین و تطور آن و اهم کتب تفسیری که تاکنون نگارش شده است.

سر فصل درس:

- معنی تفسیر و تأویل و ترجمه و فرق میان تفسیر و تأویل.
- تفسیر در عصر نبی اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم).
- تفسیر در عصر صحابه و منابع آنها در تفسیر.
- تفسیر در عصر تابعین و کیفیت تفسیر آنها.
- تفسیر در عصر معصومین (علیهم السلام).

تاریخ تفسیر قرآن کریم (۲)

کد درس (۲-۱۴)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ تفسیر قرآن کریم (۱)

هدف : آشنائی به کیفیت پیدایش تفسیر و تدوین و تطوّر آن و اهم کتب تفسیری که تاکنون نوشته شده است.

سر فصل درس:

- تفسیر در عصر تدوین : نخستین مدون تفسیر ، سیر تدریجی تفسیر عقلی ، گسترش بحثهای مستقل و تخصصی در تفسیر .
- تفسیر به مآثور : اسباب و علل ضعف پاره‌ای از تفاسیر به مآثور ، اسرائیلیات و شخصیت‌هایی که در ورود آنها به تفسیر مؤثر و دخیل بوده‌اند .
- مشهورترین کتب تفسیر به مآثور و معرفی آنها .
- تفسیر به رأی و اهم کتب تفسیر به رأی .

تاریخ تفسیر قرآن کریم (۳)

کد درس (۱۴-۳)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ تفسیر قرآن کریم (۲)

هدف : آشنائی به کیفیت پیدایش تفسیر و تدوین و تطور آن و اهم کتب تفسیری که تاکنون تدوین شده است .

سر فصل درس :

- تفسیر معتزله و موضع آنها در تفسیر قرآن کریم .
- اهم کتب تفسیر معتزله .
- تفسیر شیعه امامیه و موقف آنان در تفسیر قرآن کریم .
- تفسیر خوارج .
- اشاره‌ای به تفسیرهای علمی .

تاریخ حدیث

کد درس (۱۵)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری
پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی به کیفیت تدوین کتب حدیث و اصول و مبانی این کتب .

سرفصل درس :

- انواع علم الحدیث . معنی سنت و حدیث و خبر و اثر و روایت .
- تدوین حدیث : اختلافات نظر درباره تدوین حدیث ، اولین کسانی که به تدوین حدیث آغاز کردند .
- سیر تدوین حدیث بوسیله دانشمندان شیعه امامی : اولین کتاب حدیث شیعه ، تدوین اصول اربعمأة . جوامع حدیثی متقدم (کتب اربعه) و جوامع حدیثی متأخر (بحار ، وافی ، وسائل الشیعه) .
- سیر تدوین حدیث به وسیله دانشمندان اهل سنت . اولین کسانی که از اهل سنت به تدوین حدیث آغاز کردند . صحاح ست و جوامع حدیثی دیگر از اهل سنت .
- علل وضع و جعل حدیث ، و کتابهایی که درباره احادیث موضوعه نگارش شده است .

درایه الحدیث - یا - مصطلح الحدیث

کد درس (۱۶)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی به انواع حدیث و اصطلاحات مربوط به آن.

سرفصل درس:

- تعریف درایه الحدیث . تاریخ تدوین درایه الحدیث .
- معنی "متن" و "سند" و گزارشی درباره تحمل حدیث ، اختصار سند ، صحابه ، مخضرم ، تابعین ، اتباع ، مولی ، مملی ، مستملی ، مسند ، محدث ، شیخ حدیث و امثال آنها .
- اصطلاحات حدیث : متواتر و اقسام آن ، آحاد ، اقسام چهارگانه حدیث . و سایر مصطلحات .
- حجیت اخبار آحاد ، شرائط راوی ، الفاظ توثیق ، جرح و تعدیل روات ، تقطیع حدیث ، طرق تحمل حدیث ، آداب محدث ، تصحیح کتب حدیث .

فقه الحدیث (۱)

کد درس (۱۷-۱)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی با منطق و لسان حدیث .

سرفصل درس :

- انتخاب دو حدیث در هر یک موضوعات زیر و شرح و تفسیر آنها :

۱- اصول اعتقادات : توحید ، نبوت ، معاد ، عدل ، امامت .

۲- اخلاق .

۳- طهارت .

۴- نماز .

فقه الحدیث (۲)

کد درس (۱۷-۲)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : فقه الحدیث (۱)

هدف : آشنائی با منطق و لسان حدیث .

سرفصل درس :

- شرح و بررسی احادیثی در موضوعات زیر :

۱- روزه

۲- خمس

۳- زکوة

۴- حج

۵- امر به معروف و نهی از منکر

۶- قضاء و شهادات

۷- حدود و دیات

علوم قرآنی (۱)

کد درس (۱۸-۱)
ساعت تدریس (۶۸ ساعت)

تعداد واحد : ۴ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی به علوم و معارفی که برای فهم قرآن کریم بدانها نیاز است .

سرفصل درس :

- لغات غیر حجازی در قرآن کریم .
- لغات غیر عربی (معرب) در قرآن کریم .
- شناخت وجوه و نظائر قرآن کریم .
- شناخت معانی و ادوات و طرقی که مفسر در تفسیر صحیح بدانها نیازمند است .
- محکم و متشابه قرآن کریم . اقوال و آراء دانشمندان در این باره . گزارشی راجع به حروف مقطعه قرآن در رابطه با این بحث .

علوم قرآنی (۲)

کد درس (۱۸-۲)

ساعت تدریس (۶۸ ساعت)

تعداد واحد : ۴ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : علوم قرآنی (۱)

هدف : آشنائی به علوم و معارفی که برای فهم قرآن کریم بدانها نیاز است.

سرفصل درس :

- تقدیم و تأخیر در الفاظ و عبارات قرآن کریم و گزارش حکمت آنها.
- عام و خاص در قرآن کریم و انواع آن.
- مجمل و مبین در قرآن کریم.
- مطلق و مقید در قرآن کریم.
- مفهوم و منطوق در قرآن کریم.
- حقیقت و مجاز در قرآن کریم.
- تشبیه و استعاره در قرآن کریم.
- حصر و اختصاص در قرآن کریم.
- کنایه و تعریض در قرآن کریم.

علوم قرآنی (۳)

کد درس (۱۸-۳)

ساعت تدریس (۶۸ ساعت)

تعداد واحد : ۴ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : علوم قرآنی (۲)

هدف:

سرفصل درس:

- تناسب آیات با یکدیگر.
- آیات همانند با یکدیگر.
- ناسخ و منسوخ در قرآن کریم.
- گزارشی مفصل درباره "اسباب النزول" قرآن کریم.
- معنی لغوی اسباب، معنی اصطلاحی اسباب النزول.
- فائده شناخت اسباب النزول و انواع اسباب النزول.

تفسیر قرآن کریم (۱)

کد درس (۱۹-۱)
ساعت تدریس (۶۸ ساعت)

تعداد واحد : ۴ واحد
نوع واحد : نظری
پیشنیاز : ندارد

هدف : ایجاد آمادگی برای فهم قرآن کریم و آشنائی به روشهای مختلف تفسیری.

سرفصل درس :

الف - در جهت بیان بعد اجتماعی .
تفسیر سوره های "حج" و "جمعه".

ب - در جهت بیان بعد اخلاقی .
تفسیر سوره های "مومنون" و "حجرات".

تفسیر قرآن کریم (۲)

کد درس (۱۹-۲)

ساعت تدریس (۶۸ ساعت)

تعداد واحد : ۴ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تفسیر قرآن کریم (۱)

هدف: ایجاد آمادگی برای فهم قرآن کریم و آشنائی به روشهای مختلف تفسیری.

سرفصل درس:

ج - در جهت بیان بعد کلامی .

تفسیر بحثهایی از سوره "اسراء" و "انبیاء" و "یس" .

د - در جهت آشنائی به تفاسیر اثری .

تفسیر بخش نخست سوره بقره .

تفسیر قرآن کریم (۳)

کد درس (۱۹-۳)
ساعت تدریس (۶۸ ساعت)

تعداد واحد : ۴ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تفسیر قرآن کریم (۲)

هدف : ایجاد آمادگی برای فهم قرآن کریم و آشنائی به روشهای مختلف تفسیری .

سرفصل درس :

۵- در جهت بیان بعد عرفانی و فلسفی .

تفسیر بخشی از سوره واقعه . یا تفسیر معوذتین و اخلاص .

و- در جهت بیان بعد عرفانی و فلسفی .

تفسیر سوره (اعلی) و (طارق) .

تأثیر قرآن کریم در پیدایش علوم ادبی

کد درس (۲۰)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: بیان انگیزه پیدایش علوم ادبی.

سر فصل درس:

بررسی پیدایش علوم قرائت و تجوید و صرف و نحو.

مروری بر نهج البلاغه

کد درس (۲۱)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری
پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی با تاریخ جمع و تدوین نهج البلاغه و منطق و لسان نهج البلاغه و آشنائی با مباحث کلی آن.

سر فصل درس:

کیفیت جمع و تدوین نهج البلاغه، بررسی منابع خطب و رسالات و حکم آن. و کتابشناسی نهج البلاغه.

انتخاب چند خطبه و یا رساله و یا حکمت نهج البلاغه و شرح و گزارش آنها.

علوم بلاغت (۱)

کد درس (۲۲-۱)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری
پیشنیاز : ندارد

هدف: آگاهی به وجوه و اسرار فصاحت و بلاغت قرآن کریم.

سر فصل درس:

فصاحت کلمه و کلام و متکلم.

بلاغت کلام و متکلم.

قصر.

وصل و فصل.

توضیحاً یادآور می شود که از موضوعات فوق الذکر، آن بخشهایی از متن جواهرالبلاغه تدریس می شود که برحسب نظر استاد دارای اولویت و ضرورت بیشتری است.

علوم بلاغت (۲)

کد درس (۲۲-۲)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : علوم بلاغت (۱)

هدف: آگاهی به وجوه و اسرار بلاغت قرآن کریم.

سرفصل درس:

ایجاز و اطناب و مساواة.

تشبیه و ارکان آن.

حقیقت و مجاز و استعاره و کنایه.

توضیحاً یادآور می شود که از موضوعات فوق، آن بخشهایی از متن جواهر البلاغه تدریس می شود که بر حسب نظر استاد مربوط دارای اولویت و ضرورت بیشتری است.

فقه (۱)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی با فقه از متون اصیل فقهی و آمادگی برای ورود به فقه استدلالی و اجتهادی.

سر فصل درس:

مشمول بر:

مباحث زکوة، خمس، صوم، اعتکاف، حج.

منبع: کتاب اللمعه الدمشقیه از شهید اول.

فقه (۲)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : فقه (۱)

هدف: آشنایی با فقه از متون اصیل فقهی و آمادگی برای ورود به فقه استدلالی و اجتهادی.

سر فصل درس:

مشتمل بر مباحث:

کفارات، نذر، وقف، اجاره، وکالت، شفعه، سبق و رمایه، جعاله

منبع: کتاب اللمعه الدمشقیه از شهید اول.

فقه (۳)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : فقه (۲)

هدف: آشنائی با فقه از متون اصیل فقهی و آمادگی برای ورود به فقه استدلالی و اجتهادی.

سر فصل درس:

مشمول بر مباحث:

غصب، لقطه، احياء موات، صید و ذباجه، اطعمه و اشربه.

منبع: کتاب اللمعه الدمشقيه از شهيد اول.

فقه (۹)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : فقه (۳)

هدف: آشنائی با فقه از متون اصیل فقهی و آمادگی برای ورود به فقه استدلالی و اجتهادی.

سر فصل درس:

مشتمل بر مباحث:

وصیت - ارث.

منبع: کتاب اللمعه الدمشقیه از شهید اول.

فقه مقارن (۱)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سر فصل درس :

مشمول بر مباحث :

صلوة

منبع :

۱- کتاب الفقه علی المذاهب الخمسة از محمد جواد مغنیه .

۲- کتاب دروس فی الفقه المقارن از آقای جناتی .

فقه مقارن (۲)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : فقه مقارن (۱)

سر فصل درس :

مشمول بر مباحث :

نکاح

منبع : کتاب الفقه علی المذاهب الخمسة از محمد جواد مغنیه .

اصول (۱)

ساعت تدریس (۶۸ ساعت)

تعداد واحد : ۴ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سر فصل درس :

مشتمل بر مباحث :

الفاظ ، اوامر ، نواهی ، مفاهیم ، عموم و خصوص ، مطلق و مقید ، مجمل و مبین .

منبع : کتاب اصول الاستنباط از سید علی نقی حیدری .

اصول (۲)

ساعت تدریس (۶۸ ساعت)

تعداد واحد : ۴ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : اصول (۱)

سر فصل درس :

مشتمل بر مباحث :

قطع ، ظن ، شک ، براءت ، تخییر ، احتیاط .

منبع : کتاب اصول الاستنباط از سید علی نقی حیدری .

اصول (۳)

ساعت تدریس (۶۸ ساعت)

تعداد واحد : ۴ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : اصول (۲)

سر فصل درس :

مشتمل بر مباحث :

استصحاب ، تعادل و تراجم ، اجتهاد و تقلید ، قیاس ، استحان ، مصالح مرسله .

منبع : کتاب اصول الاستنباط از سید علی نقی حیدری .

آیات الاحکام (۱)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی با آیات احکام فقهی و طریقه بدست آوردن حکم فقهی از آیه.

سر فصل درس:

مشمول بر آیات مربوط به:

۱- اجاره	۲- مضارعه و ابضاع	۳- ودیعه	۴- عاریه	۵- شفعه
۶- لقطه	۷- غصب	۸- اقرار	۹- وقف	۱۰- وصیت

منبع:

- ۱- کنزالعرفان از فاضل مقداد.
- ۲- زیده البیان فی احکام القرآن از مقدس اردبیلی.
- ۳- قلائد الدر از شیخ اسمعیل جزائری.

آیات الاحکام (۲)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : آیات الاحکام (۱)

هدف : آشنائی با آیات احکام فقهی و طریقه بدست آوردن حکم فقهی از آیه .

سر فصل درس :

مشمول بر :

آیات مربوط به :

۱- حجر

۲- نذر

۳- عهد

۴- مطاعم و مشارب

منبع : ۱- کنزالرفان از فاضل مقداد .

۲- زبده البیان از مقدس اردبیلی .

تاریخ فقه و فقها (۱)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی با سیر تحول فقه و اصول و دانشمند بزرگی که در پیشبرد آن .

سر فصل درس :

مشمول بر :

تاریخ فقه و اصول ، ادوار فقه ، آشنائی با مراحل که این علم (فقه) از زمان تشریح احکام تا تدوین نخستین کتاب فقهی و از آغاز اجتهاد تا دوره شکوفائی و کمال آن پیموده است ، شناخت مکاتب مختلف فقهی .

منبع : ۱- تاریخ الفقه الاسلامی .

۲- مقدمه شرح لمعه ، کلانتر .

۳- ادوار فقه آقای شهابی .

تاریخ فقه و فقها (۲)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ فقه و فقها (۱)

هدف : آشنائی با سیر تحول فقه و اصول و دانشمند بزرگی که در پیشبرد آن دو علم.

سر فصل درس :

مشمول بر :

فقهای مذاهب معروف ادوار مختلف اسلامی بالاخص فقهای شیعه در طول تاریخ فقه.

منبع :

۱- مقدمه شرح لمعه کلانتر.

۲- ادوار فقه آقای شهابی.

۳- فلسفه التشریح الاسلامی.

۴- تاریخ الفقه الاسلامی.

احادیث فقهی

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سر فصل درس :

مشتمل بر مباحث :

شرح و بررسی احادیث در موضوعات : صوم ، خمس ، زکوة ، حج ، امر به معروف و نهی از منکر
قضا ، شهادات .

منبع :

۱- الوافی از ملا محسن فیض کاشانی .

۲- مستدرک الوسائل .

حقوق جزای خصوصی اسلام

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سر فصل درس :

مشمول بر مباحث :

حدود ، دیات ، قصاص .

منبع : کتاب اللمعة الدمشقية از شهید اول .

حقوق بین الملل اسلامی

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سر فصل درس :

مشتمل بر مباحث :

- ۱- جهاد - امر به معروف و نهی از منکر از کتاب اللمعه دمشقیه تالیف شهید اول .
- ۲- مباحث کتاب حقوق بین الملل اسلامی تالیف دکتر مهدی کی نیا

آئین دادرسی در اسلام

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سر فصل درس :

مشمول بر مباحث :

اقرار، قضاء، شهادت

منبع : ۱- کتاب اللمعه الدشفیة از شهید اول .

۲- آئین دادرسی در اسلام تألیف محمد سنگلچی .

حقوق جزای عمومی اسلام

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سر فصل درس :

مشمول بر مباحث :

کتاب مقارنه و تطبیق در حقوق جزای عمومی اسلام تألیف دکتر علیرضا فیض .

قواعد فقه مدنی

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سر فصل درس :

مشتمل بر :

بررسی، شرح و توضیح قواعد: سوق مسلمین، الغرور - اتلاف، تلف المبیع قبل القبض - مایغمن بصحیحہ، الشرط الفاسد لیس بمفسد.

منبع: کتاب القواعد الفقہیہ تالیف میرزا حسن بجنوردی.

حقوق خانواده

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سر فصل درس :

مشمول بر :

نکاح - طلاق .

منبع : کتاب اللمعة الدمشقیة از شهید اول .

کلیات حقوق

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی با اصطلاحات حقوقی.

سر فصل درس:

مباحث کتاب مقدمه علم حقوق از دکتر جعفری لنگرودی.

حقوق تطبیقی

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی با حقوق مکاتب مختلف و مقایسه آن با حقوق اسلام.

سر فصل درس:

مباحث کتاب نظامهای بزرگ حقوقی معاصر تالیف رنه داوید، ترجمه آقایان صفانی، آشوری، عراقی.

فلسفه (۱)

کد درس (۳۳-۱)

ساعت تدریس (۱۰۲ ساعت)

تعداد واحد : ۶ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنا کردن مقدماتی دانشجویان با مطالب فلسفه اسلامی.

سر فصل درس:

تعریف فلسفه: کلیات مباحث وجود از قبیل بداهة وجود، اشتراک وجود، وجود زائد بر ماهیت است، اصالت وجود.

تشکیک وجود ... (المرحله اولی)، انقسام وجود به ذهنی و خارجی (المرحله الشانیه)، انقسام وجود به نفسی رابط و ... (المرحله الثالثه).

تعریف مواد ثلاث: تعریف واجب الوجود، امکان، احتیاج ممکن به علت (المرحله الرابعه). ماهیت و احکام آن: اعتبارات ماهیت، معنی ذاتی و غرضی، جنس و فصل و نوع و ...، کلی و جزئی و ... (المرحله الخامسه)

مقولات عشر: انقسام ماهیت به جوهر و عرض، انقسامات جوهر، جسم، هیولی، صورت، صورنوعیه و ... (المرحله السادسه)

علت و معلول: اثبات علیت و معلولیت، انقسامات، علت، تلازم ضروری علت و معلول ...، دور و تسلسل، و ... (المرحله السابعه)

انقسام موجود به واحد و کثیر: معنای وحدت و کثرت، اقسام وحدت، عوارض وحدت، اقسام

تقابل ... (المرحلة الثامنة)

سبق و لحوق و اقسام آن ، قدم و حدوث و اقسام آن (المرحلة التاسعه)
قوه و فعل : تفسير ، حركت ، انقسامات حركت ، مقدمات حركت ... زمان و ... (المرحلة العاشره)
علم و عالم و معلوم : تعريف علم و انقسامات آن ...
انواع تعقل و مراتب آن مفيض صور علميه و ... (المرحلة الحاديه عشر)

فلسفه (۲)

کد درس (۲-۳۳)
ساعت تدریس (۱۰۲ ساعت)

تعداد واحد : ۶ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : فلسفه (۱)

هدف : آشنائی استدلالی دانشجویان با مسائل فلسفه اسلامی .

سر فصل درس :

احکام کلی وجود : اشتراک معنوی وجود، اصالت وجود ، تشکیک در وجود و ... (المرحله الاولى)
وجود مستقل و وجود رابط ، اختلاف وجود رابط و مستقل و ... (المرحله الثانيه)
انقسام وجود به ذهنی و خارجی (المرحله الثالثه) .

مواد قضایا : وجوب ، امکان ، امتناع

انقسامات هر کدام از مواد ثلاث ، ماهیت واجب انیت او است .

واجب الوجود بالذات ، واجب الوجود من جمیع الجهات است . الشیئی مالم یجب لم یوجد ، مناط حاجت ممکن به علت . علت سبقیه ممکن ، بعضی از احکام ممتنع بالذات . (المرحله الرابعه)
ماهیه واحکام آن : ماهیت فی حد ذاتها ، نه موجود است و نه معدوم ، اعتبارات ماهیت ، کلی و جزئی ، ذاتی و عرضی ، جنس و فصل و نوع ، بعضی از احکام نوع و بعضی از احکام فصل . (المرحله الخامسه)

واحد و کثیر : مفهوم وحدت و کثرت . اقسام واحد لوازم وحدت و کثرت ، انقسام حمل به هوهو و دی هو .

غبریه و اقسام آن ، تقابل تناقض ، تقابل عدم و ملکه تقابل واحد و کثیر . تقابل تضاد . (المرحله السابعه)

فلسفه (۳)

کد درس (۳۳-۳)

ساعت تدریس (۱۰۲ ساعت)

تعداد واحد : ۶ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : فلسفه (۲)

هدف : آشنائی استدلالی دانشجویان با مسائل فلسفه اسلامی .

سر فصل درس :

علت و معلول : اثبات علیت و معلولیت .

انقسامات علت : وجوب وجود معلول با وجود علت تامه و ...

تمام فصول (المرحله الثامنه) .

سبق و لحوق و قدم و حدوث : تقدم و تاخر ، ملاک سبق و لحوق ، معیه ، معنای قدم و حدوث و

اقسام آن ، قدم و حدوث زمانی ، حدوث و قدم ذاتی و ... (المرحله العاشره)

مباحث واجب الوجود ، اثبات واجب الوجود ، براهین دیگر اثبات واجب الوجود ، واجب تعالی

ماهیت ندارد ، واجب تعالی بسیط است . واجب الوجود شریک ندارد ، توحید واجب در ربوبیه

واجب بالذات مشارک در مفاهیم ندارد ... قسمتی از (المرحله الثانيه عشر)

صفات واجب بالذات بزوجه کلی : صفات ذاتیه ، صفات فعلیه ، علم واجب تعالی ، عنایه و قضا و

قدر ، قدرت ، واجب تعالی ، مبدء هر ممکن است ، حیات ، اراده و کلام ، عنایت الهیه و نظام

احسن ، خیر و شر و ... (المرحله الثانيه عشر)

کلام : افعال واجب تعالی

کد درس (۳۴-۱)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی دانشجویان با مباحث "افعال باری تعالی" در علم کلام.

سر فصل درس :

فصل ثالث از "المقصد الثالث"

در افعال واجب تعالی : اثبات حسن و قبح عقلی خداوند مرتکب قبیح نمی شود ، خداوند قادر بر قبیح است .

در افعال خداوند غرض هست .

قضا و قدر ، هدایت و ضلالت ...

لطف و ماهیت و احکام آن ...

(تمام مسائل فصل سوم از ثالث)

کلام : نبوت و امامت (۲)

کد درس (۲-۳۴)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری
پیشنیاز : کلام (۱)

هدف : آشنائی با مسائل کلی نبوت تامه و خاصه .

سر فصل درس :

مقصد رابع در نبوت : حسن بعثت ، وجوب بعثت ، وجوب عصمت ، طریق معرفت صدق نبی ، کرامات ، وجوب بعثت در هر زمان ، نبوت پیامبر اسلام ، مباحث علامه طباطبائی در ذیل آیه ۲۱۳ سوره بقره پیرامون نبوت .

امامت واجب است ، وجوب عصمت امام ، باقی صفات امام ، وجوب نص بر امام ، جواب اعتراضات ، تعیین امام .

نصوص داله بر امامت حضرت علی (ع) ، امامت ائمه اثنی عشر . (قسمت مربوط به مطاعن خلفا تدریس نخواهد شد) .

نظر اهل سنت در مسأله امامت بطور اختصار بیان خواهد شد .

کلام (۳)

کد درس (۳-۳۴)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : کلام (۲)

هدف : آشنائی با مسائل کلی "معاد".

سر فصل درس :

فریده اول : در معاد روحانی .

فریده دوم : در معاد جسمانی .

فریده سوم : بدن محشور عین بدن دنیوی است .

حکمت عملی (۱)

کد درس (۳۵-۱)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی دانشجویان با مسائل اصلی حکمت عملی از نظر فلاسفه اسلام.

سرفصل درس:

تعریف النفس، شوق النفس الى افعالها الخاصه بها، الحرص على الخيرات، الفضائل التي تحت العفة، الفضائل التي تحت الشجاعه، الفضائل التي تحت السخاء، الفضائل التي تحت العداله. المقاله الثانيه: الخلق، الشريعه، كمال الانسان في اللذات المعنويه، قوى النفس الثلاث، الواجب على العاقل، النفوس الثلاث، سياسه النفس العاقله.

حکمت عملی (۲)

کد درس (۳۵-۲)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : حکمت عملی (۱)

هدف:

سر فصل درس:

المقاله الثالثه : الخير و السعاده ، اقسام الخير السعاده ، راي المؤلف في السعاده ، اول مراتب الفضائل ، آخر مراتب الفضائل ، الرتبة الاولى من السعاده الاخيرة ، رأي ارسطو طاليس في بقاء النفس ، لذّة السعاده .

المقاله الرابعه : ظهور الفضائل ممن ليس بسعيد و لافاضل ، الحاجة الى المال و اكتسابه بالطرق الشريفة العادلة ، مواضع العدالة ، لزوم الشريعة في المعاملات ، الامام العادل ، اسباب المضرات ، تقسيم العدالة ، ما يجب على الانسان لخالقه ، اسباب الانقطاع عن الله ، عويصة اولى ، عويصة ثانيه .

منطق (١)

كد درس (١-٣٦)

ساعت تدريس (٦٨ ساعة)

تعداد واحد : ٤ واحد

نوع واحد : نظري

پيشنياز : ندارد

هدف : آشنائی دانشجويان با مباحث اصلي قياس و اقسام قياس به اعتبار مقدمات در سطح عالي .

سر فصل درس :

فصل رابع در قياس : اقسام القياس ، القياسات الحملية - الاشكال الاربعه ... شرائط الاشكال -
الضروب المنتجه ، النتيجة تابعه لآخر المقدمتين ... شرائط انتاج الشكل الاول ... الضروب
المنتجه من الشكل الاول - الانتاج في الشكل الثاني - الضروب المنتجه في الشكل الثاني ... شرائط
الانتاج في الشكل الثالث ... بشرائط الشكل الرابع الضروب المنتجه من الشكل الرابع - الضروب
المنتجه من المختلطات - بيان الانتاجات في الشكل الرابع - نتايج الشكل الرابع باعتبار الجمات .
اقسام الشرطيات : القياسات المولفة من المتصلات ، النتيجة في القياس المختلط من الاتفايه
واللزوميه ، انتاج القسيم الثاني من افصلات ، انتاج القسيم الثالث من المعصلات ، انتاج القضايا
المولفة من المنفصلات ، انتاج القسم الثالث من المنفصلات ، القياسات المولفة من المنفصلات و
المتصلات ، القسم الثاني من القياسات ، المولفة من المتصلات و المنفصلات ، القياسات المولفة
من الحمليات و الشرطيات ، نقص ما قيل في عدم انتاج المركب من حمليه و متصله ، القياسات
المولفة من الحمليه و المنفصله ، القياس المتالف من منفصله و حمليات .

ملطق (٢)

كد درس (٢-٣٦)
ساعت تدريس (٦٨ ساعت)

تعداد واحد : ٤ واحد

نوع واحد : نظري

پيشنياز : منطق (١)

هدف: آشنائي دانشجويان با مباحث اصلي قياس و حد و اقسام قياس به اعتبار مقدمات ، در سطح عالي .

سر فصل درس :

الاستثنائيات ... القياس المركب ، لواحق القياس ، صدق النتيجة مع كذب المقدمات ، كيفية اكتساب مقدمات البرهان ، قياس الدور ، قياس العكس ، موارد استعمال قياس الدور . والعكس ، الدور والعكس في العلوم ، قياس الخلف ، الاسقراء ، التمثيل ، قياس الضمير ، قياس المقاومة ، قياس المعارضه ، في البرهان واحد ، القول الشارح والحجم التعليم والتعلم ، مطلب ما ، مطلب هل ، مطلب لم ... البرهان ... احوال العلوم ... مبادئ العلوم مسائل العلوم ... العلم الاعم .
القول في الحد ، الحد التام و الناقص ، كيف مكتب الحد ، ما يستعان به فن تحصيل الحدود ، العله تقع مبدء لافصل ، وقوع المعلولات والعوارض في الفصل ، تقدم اجزاء الحد على المحدود ، الرسم ، حدا لعراض الذاتيه ... في الجدل ... السائل والمجيب ، مبادئ الجدل المشهورات ...
الموضع في الجدل ، مقدمات الحد ، محمولات الجدل ، شرائط المحمولات البدايه ... مواضع الاثبات والابطال ... مواضع التركيب الحدي .

منطق (٣)

كد درس (٣-٣٦)

ساعت تدريس (٣٤ ساعت)

تعداد واحد : ٢ واحد

نوع واحد : نظري

پيشنياز : منطق (٢)

هدف: آشنائي دانشجويان با مباحث اصلي قياس و حد و اقسام قياس به اعتبار مقدمات در سطح

عالي.

سر فصل درس:

مواضع الهوهو، وصايا للمسائل، وصايا للمجيب، ماينبغى للمجادل.
في المغالطة، اسباب الغلط - اللفظيه، اسباب الخلط المعنويه ... في الخطابه، منفعه الخطابه ...
اجزاء الخطابه اقسام المستعين، مبادئ الحجج الخطابه، تأليفات الخطابه، ماتستنبط منه
الخطابه، اقسام الخطابه، اقسام المشهورات ... في الشعر، موارد استعمال الشعر، تعريف الشعر،
مواد الشعر، الشعر العام.

تاریخ فلسفه اسلامی

کد درس (۳۷)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی دانشجویان با مراحل اصلی تحول فلسفه اسلامی .

سر فصل درس :

مراحل اصلی تاریخ فلسفه اسلامی .

تاریخ فلسفه غرب (۱)

کد درس (۳۸-۱)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف:

سر فصل درس:

- ۱- تفکر پیش از سقراط : اشاره باقوال و کلمات حکمای ایونی و الیائی و نقل بعضی کلمات بزرگان دوره پیش از سقراط مخصوصاً هراکلیتس ، پارمیندس و فیثاغورث .
- ۲- سقراط و مامائی فلسفه
- ۳- افلاطون موسس فلسفه و مدینه عقلی
- ۴- ارسطو مدون منطق و معلم اول فلسفه
- ۵- سقراطیان - رواقیان ، اپیکوریان
- ۶- افلوپین و نوافلاطونیان
- ۷- انتقال فلسفه به اسکندریه و عالم اسلام
- ۸- نظر اجمالی به فلسفه قرون وسطی با ذکر اوصاف فلسفه این دوره و مسائل اساسی آن .

تاریخ فلسفه غرب (۲)

کد درس (۳۸-۲)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ فلسفه غرب (۱)

هدف:

سر فصل درس:

- ۱- رنسانس و آغاز دوره جدید
- ۲- اشاره به ادب و هنر و علم و فلسفه در قرون پانزدهم و شانزدهم میلادی
- ۳- فرانسیس بیکن
- ۴- دکارت و دکارتیان ، پاسکال و مالبرانش ، اسپینوزا و لایپ نیتس
- ۵- جان لاک ، بارکلی ، دیوید هیوم
- ۶- روسو و قرن منورالفکری
- ۷- کانت و فلسفه انتقادی
- ۸- هگل و ایدالیسم آلمان
- ۹- نیچه و پایان فلسفه
- ۱۰- اشاره‌ای به فلسفه های معاصر

متون فلسفی بزبان خارجی

کد درس (۳۹)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی دانشجویان با متون فلسفی به زبان خارجی .

سر فصل درس :

متون فلسفی به زبان خارجی .

عرفان

کد درس (۴۰)

ساعت تدریس (۶۸ ساعت)

تعداد واحد : ۴ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی دانشجو با اصطلاحات و مسائل اصلی عرفان اسلامی.

سر فصل درس:

منتخباتی از رساله قشیریه به انتخاب استاد.

معارف شیعه

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنا کردن دانشجویان با اهم دیدگاههای شیعه بخصوص در مسائل کلامی و جهانبینی اجتماعی و فلسفی و ائمه شیعه و منابع مهم فکر شیعی و موقعیت شیعه در اسلام

سر فصل درس :

- ۱- اشاره اجمالی به عوامل انشعابات بین مسلمین از زمان رحلت پیامبر تا شهادت امیرالمؤمنین علی (ع) و اهم مسائل کلامی در این دوره از جمله مسئله تشیع ، خلافت و امت و خوارج و دیدگاه شیعه درباره آن .
- ۲- اشاره اجمالی به اوضاع سیاسی و اجتماعی جهان اسلام از شهادت امیرالمؤمنین علی (ع) تا شهادت امام حسین (ع) و اهم مسائل کلامی و اعتقادی این مقطع دیدگاههای شیعه .
- ۳- از شهادت امام حسین (ع) تا شهادت امام جعفر صادق (ع) و اهم مسائل کلامی و اعتقادی این دوره از قبیل مسائل مربوط به توحید و صفات ثبوتی و سلبی و کلام الهی و مسائل مربوط به کفر و ایمان و وضع شخص گناهکار و ارجاء و تصوف و عرفان و امامت و حدود و اعتبار عقل و نقل و عصمت .
- ۴- تأثیر تعالیم ائمه علیهم السلام خصوصاً امام باقر (ع) و امام صادق (ع) در شکل گیری فکر و فرهنگ شیعه و اشاره به محدثین و مفسرین و متکلمین و گروههای سیاسی شیعه .
- ۵- اشاره ای اجمالی به اوضاع سیاسی و اجتماعی و علمی جهان اسلام از امامت حضرت موسی بن جعفر (ع) بویژه امام رضا (ع) تا پایان عصر غیبت صغری و ورود دانشهای بیگانه به عالم اسلام . مواجهه شیعه با معتزله و اشاعره .

تاریخ فرق اسلامی (۱)

کد درس (۴۴-۱)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: شناخت فرق اسلامی و علل پیدایش آنها.

سر فصل درس:

بحث درباره فرق عمده اسلامی، بیان اصول و موارد اختلاف، علل پیدایش فرق (علل سیاسی، اجتماعی، علل اعتقادی و اصولی). علل پیدایش فرق در زمینه قلمرو اسلام، (خوارج - مرجعه - قدریه - جریه - معتزله - اشاعره)

تاریخ فرق اسلامی (۲)

کد درس (۴۴-۲)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ فرق اسلامی (۲)

هدف: شناخت فرق اسلامی و اصول اعتقادی آنان.

سر فصل درس:

فرق شیعی، بحث در باره پیدایش شیعه - نقد و بررسی آثار گوناگون در این زمینه، آیا شیعه یک فرقه کلامی است یا یک فرقه سیاسی؟ و یا هر دو - بررسی اقوال مختلف در این زمینه بویژه آراء مستشرقین.

مقایسه‌ای اجمالی میان آراء اسماعیلیه و الهیات مسیحی، آیا اسماعیلیه تحت تأثیر عقاید مسیحیان بودند یا خیر؟

تاریخ فلسفه اسلامی (۱)

کد درس (۴۵-۱)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی با سیر حکمت در اسلام و شناخت مکاتب فلسفی.

سر فصل درس:

آغاز تفکر فلسفی در اسلام ، رابطه فلسفه و علم کلام ، ترجمه های کتب فلسفی یونانی بزبان عربی و تأثیر آن بر اندیشه های کلامی اسلامی ، بررسی این تأثیر در آراء معتزله ها ، اصول فلسفه مشاء ، کندی ، فارابی ، ابن سینا .

تاریخ فلسفه اسلامی (۲)

کد درس (۴۵-۲)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ فلسفه اسلامی (۱)

هدف : آشنائی با سیر حکمت در اسلام و شناخت مکاتب فلسفی.

سر فصل درس :

دین و فلسفه - محمد غزالی - ابن رشد و غزالی - حکمت اشراق و شیخ شهاب الدین سهروردی - مفسرین ابن سینا^(۱) - مفسرین حکمت الاشراق - فلسفه اسلامی در ایران دوره صفوی - میرداماد - صدر الدین شیرازی و مکتب او - شارحان و پیروان فلسفه صدرالدین شیرازی در دوره قاجاریه - ملا هادی سبزواری - فلسفه اسلامی در دوره حاضر^(۲).

۱- می تواند در تاریخ فلسفه اسلامی (۱) مورد بررسی قرار گیرد.

۲- آیا فلسفه در جهان اسلام پویایی لازم را دارد یا خیر؟

تاریخ فلسفه غرب (۱)

کد درس (۴۶-۱)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی با سیر فلسفه در غرب از آغاز تا رنسانس .

سر فصل درس :

ظهور نخستین فلاسفه ، فلاسفه پیش از سقراط ، سقراط ، افلاطون ، ارسطو ، اپیکوریان ، رواقیان ،
نوافلاطونیان ، فلسفه در قرن وسطی ، تأثیرپذیری مسیحیت (الهیات یهودی - مسیحی) از فلسفه .

تاریخ فلسفه غرب (۲)

کد درس (۴۶-۲)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ فلسفه غرب (۱)

هدف: آشنائی با سیر فلسفه در غرب از رنسانس تا زمان حال.

سر فصل درس:

تأثیر رنسانس در تحولات فکری و مکاتب فلسفی . اومانیسم بعد از رنسانس - بیکن ، دکارت ، کانت . ایدآلیسم فلاسفه آلمانی - هگل ، نیچه ، شوپنهاور . فلاسفه انگلیسی - هیوم ، بارکلی . اگزیسنانسیالیسم ، پراگماتیسم ، مکاتب مادی . فلسفه جدید - برگسون - ویتگنشتاین - راسل .

کلیات علم کلام

کد درس (۴۷)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی با کلیات علم کلام و مذاهب کلامی.

سر فصل درس:

مباحث اساسی علم کلام ، مذاهب کلامی ، وجوه اختلاف و اشتراک در مسائل کلامی بین مذاهب مختلف .

تفسیر عرفانی قرآن

کد درس (۴۸)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی با دیدگاهها و روشهای تفسیر مفسران عرفانی.

سر فصل درس:

دیدگاه عرفا درباره موضوعات و مسائل قرآنی ، ذکر نمونه‌هایی از روش تفسیر نزد قشیری ،
انصاری ، هروی ، ابن عربی .

متون عرفانی فارسی (۱)

کد درس (۴۹-۱)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی با متون عرفانی فارسی و اصطلاحات عرفانی از آغاز تا قرن ششم.

سر فصل درس :

منتخباتی از کشف المحجوب هجویری ، رسائل خواجه عبدالله انصاری ، اسرار التوحید ، ترجمه رساله قشیریه ، آثار منظوم سنائی و عطار .
(با شرح مطالب و اصطلاحات) .

متون عرفانی فارسی (۲)

کد درس (۴۹-۲)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : متون عرفانی فارسی (۱)

هدف: آشنائی با متون عرفانی فارسی و اصطلاحات عرفانی قرن هفتم و هشتم.

سر فصل درس:

منتخباتی از دفتر اول مثنوی ، دیوان شمس تبریزی ، دیوان عراقی ، دیوان حافظ ، دیوان شاه نعمت اله ولی ، مرصاد العباد ، مصباح الهدایه ، بهمهراه توضیح و شرح عبارات - اشعار و اصطلاحات .

متون عرفانی فارسی (۳)

کد درس (۴۹-۳)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : متون عرفانی فارسی (۲)

هدف: آشنائی با متون عرفانی فارسی از قرن نهم به بعد.

سر فصل درس:

منتخباتی از آثار جامی ، منظومه‌های جامی ، آثار فیض کاشانی ، ترجیع‌بند هاتف اصفهانی ،
منتخباتی از مکاتیب شیخ احمد سرهندی .

تاریخ تصوف (۱)

کد درس (۵۰-۱)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : تاریخ تصوف از آغاز تا پایان قرن هفتم هجری .

سر فصل درس :

- ۱- روش زاهدانه در صدر اسلام - حسن بصری ، رابعه ، ابراهیم ادهم .
- ارتباط صوفیه با تعالیم قرآنی و اقوال و افعال نبی اکرم و صحابه و ائمه اسلام .
- ۲- صوفیان اولیه - بایزید بسطانی ، جنید، ذوالنون مصری ، حلاج ، خرقانی ، ابو سعید ابی الخیر ،
خواجه عبدالله انصاری .
- ۳- تاسیس خانقاه و آغاز سلسله‌ها - آداب خانقاه .
- ۴- آراء صوفیه - مقامات و احوال و سیر و سلوک عرفانی .
- ۵ - عرفان نظری - مسأله وحدت وجود - تفاسیر عرفانی قرآن - نظر فقها و متشرعین درباره
تصوف و آداب و آراء آن .
- ۶- غزالی ، ابن عربی ، جلال الدین محمد مولوی بلخی ، نجم الدین کبری ، ابن فارض ، ابن
طفیل .
- ۷- معرفی برخی از کتب مهم عرفانی چون کتاب التعرف کلاباذی .
- اللمع ابو نصر سراج - کشف المحجوب هجویری ، منازل السائرين خواجه عبدالله انصاری ،
عوارف المعارف سهروردی .

تاریخ تصوف (۲)

کد درس (۲-۵۰)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ تصوف (۱)

هدف : تاریخ تصوف اسلامی از قرن هشتم تا قرن دهم هجری

سر فصل درس :

- ۱- تاثیر حمله مغول در گسترش افکار صوفیانه ، علت خروج جریان تصوف از ایران و ورود آن به هند در حدود اوایل قرن نهم .
- ۲- تصوف اسلامی در شبه قاره هند ، تاسیس خانقاه ها و ورود سلسله ها در هند . علی بن عثمان هجویری ، ذکریا مولتانی ، گیسودراز ، نظام الدین اولیاء ، امیر خسرو دهلوی .
- ۳- شارحان آثار ابن عربی و پیروان نظریات او .
- ۴- شیخ محمود شبستری ، حافظ ، نعمت اله ولی ، جامی .
- ۵- معرفی برخی از آثار مهم عرفانی این دوره : گلشن راز ، شروح جامی ، نفحات الانس .

تاریخ تصوف (۳)

کد درس (۳-۵۰)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ تصوف (۲)

هدف : تاریخ تصوف اسلامی از قرن دهم تا زمان حاضر.

سر فصل درس :

- ۱- تصوف در دوره صفوی - رابطه تشیع و تصوف .
- ۲- شیخ بهائی ، فیض کاشانی ، صدرالدین شیرازی و عرفان اسلامی .
- ۳- اوضاع خانقاه ها و توسعه و انشعاب سلسله ها .
- ۴- بررسی آراء و احوال صوفیان هند همچون شیخ احمد سرهندی ، شاه ولی الله دهلوی ، سرمد کاشانی ، محمد داراشکوه ، مخالفت اورنگ زیب با صوفیه .
- ۵- تصوف در دوره زندیه و قاجاریه .
- ۶- کارها و تحقیقات و ترجمه های مستشرقین درباره تصوف .

متون دینی و عرفانی بزبان خارجی

(انگلیسی - فرانسه - ...)

کد درس (۵۱-۱)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی با متون دینی و عرفانی بزبان انگلیسی (فرانسه) و شناخت اصطلاحات.

سر فصل درس:

فصل اول و دوم از کتاب تصوف (Sufism) آربری .

فصل مربوط به تعاریف اصطلاحات تصوف از کتاب عرفان اسلامی نیکلسون (Islamic Mysticism).

متون دینی و عرفانی بزبان خارجی

(انگلیسی - فرانسه - ...) ۲

کد درس (۵۲-۲)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : متون دینی عرفانی به زبان انگلیسی (فرانسه) ۱

هدف : آشنائی با متون دینی و عرفانی بزبان انگلیسی (فرانسه) و شناخت اصطلاحات .

سر فصل درس :

مقاله دائرة المعارف هیستینگز درباره " صوفیه " .

مقاله دائرة المعارف هیستینگز درباره " توحید " .

متون دینی و عرفانی بزبان خارجی

(انگلیسی - فرانسه) ۲

کد درس (۵۱-۳)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : متون دینی عرفانی انگلیسی (فرانسه) (۲)

هدف: آشنائی با متون دینی و عرفانی بزبان انگلیسی (فرانسه) و شناخت اصطلاحات.

سر فصل درس:

فصل مربوط به "عرفان" از کتاب: "انواع تجربه‌های دینی" ویلیام جیمز.

ادیان ابتدائی و قدیم

کد درس (۵۲)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف:

سر فصل درس:

بحث در روشهای تحقیق در ادیان . (جامعه شناسی دین - روانشناسی دین - پدیدارشناسی دین) .
نظریات محققان تاریخ ادیان درباره ادیان ابتدائی .
ادیان ابتدائی (توتمیسم ، آنیمیسم) - ادیان قدیم (دین مصر باستان - بین النهرین باستان - یونان باستان) .

ادیان ایران قبل از اسلام

کد درس (۵۳)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی با ادیان ایران قدیم.

سر فصل درس:

دین و آئین آریائیان قدیم ، زرتشت و تعلیمات او ، گاتهای زرتشت ، اوستای بعد از زرتشت ، اصول اعتقادی و اعمال دینی زرتشتی ، دین زرتشتی در دوره ساسانی ، دین زرتشتی بعد از اسلام .

مانی و اصول دین او .

مزدک و افکار مزدکی .

دین یهود و مسیحیت

کد درس (۵۴)

ساعت تدریس (۶۸ ساعت)

تعداد واحد : ۴ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : شناخت سیر تاریخی یهود و مسیحیت و اصول اعتقادی آنها.

سر فصل درس :

۱- دین یهود : مختصری درباره اوضاع اجتماعی و فکری مصر و خاورمیانه پیش از آغاز یهود - ابراهیم ، موسی - دین یهود در کنعان و فلسطین - سلیمان و داوود - تاسیس معبد - روابط قوم یهود با دولتهای آشور و بابل - دوران اسارت - تدوین اسفار - دوران بازگشت و تعمیر معبد - روابط با دولت ایران - روابط با دولت روم - عصر مکابیان - فرقه‌های یهودی (صدوقیان ، فریسیان ، اسنی‌ها، تعمیدی‌ها) . آغاز مسیحیت ، روابط یهود با کلیسای مسیحی - دوران پراکندگی - تدوین تلمود - میشنا و گمارا - طبقه ربانیون - یهود در اسپانیا - حکمت و عرفان یهودی عصر جدید .

۲- مسیحیت : محیط فکری فلسطین و روم پیش از آغاز مسیحیت ، ظهور مسیح - کلیسای اولیه - مذاهب گنوسی - کلیسای روم - تدوین اناجیل - مقابله اناجیل سه گانه (مرقس ، لوقا ، متی) و نامه های پولس رسول - زندگی مسیح بر حسب اناجیل سه گانه یوحنا ، یحی معمدان ، پولس رسول ، رسولان ، اوریگن و سنت اوگوست و رشد علوم الهی ، مجادلات کلامی ، رهبانیت ، کلیسای ارتودوکس شرقی ، مسیحیت در آسیای غربی و آسیای میانه ، کلیسا در قرون وسطی ، فلسفه مسیحی در قرون وسطی ، علل نهضت اصلاح کلیسا ، کالون ولوتر ، پیدایش کلیسای کاتولیک و کلیساهای پروتستان ، کلیسای در برابر ابراهمانیسم ، کلیسا در برابر پیشرفتهای علم جدید .

ادیان هند

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: شناخت ادیان هند (هندوئیسم و سیر تحول آن تا عصر ظهور بودا بعد از آن) و اصول معتقدات آنها.

سر فصل درس:

ادیان هندویی، اشاره‌ای مختصر به ادیان بومی هند قبل از آمدن آریائی‌ها، مهاجرت اقوام آریائی، ودا، و دین ودایی، اوپانیشاد، شیوا پرستی، اهمیت شکتی در شیواپرستی، و یشنوپرستی و آداب دینی آن، اوتاره‌ها، رامایانه و مهابهاراته، اهمیت کریشنادر و یشنوپرستی، بهگودگیتا، نهضت بهکتی، دین جاینی، دین سیکهه و تأثیر اسلام در سیکهه، نهضت‌های جدید در دین هندویی. مختصری درباره فلسفه دینی و عرفان هند (ودانته، سانکھییه، یوگا).

دین بودا و خاور دور

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : شناخت دین بودا و سیر تحولات آن بعد از بودا تا امروز و دین در خاور دور ، تائوئیزم - کنفوسیائیزم و شینوئیزم .

سر فصل درس :

۱- دین بودایی ، بودا و ادیان هندوئی ، زندگی بودا و تعلیمات او ، شورای اول دین بودایی و پیدایش فرقه‌ها . دو فرقه اصلی ، مهاییانه و تهره‌واده ، بدهیستوه ، آشوکا و کوششهای او در تقویت و ترویج دین بودایی ، تدوین کتب دین بودایی بزبان پالی ، دین بودایی در خاورمیانه و در آسیای جنوب شرقی ، بودایی در چین و ژاپن . مکتب ذن در ژاپن ، اشاره‌ای اجمالی به مکتبهای فلسفی بودایی (مادیامیکه ، یوگاچاره) .

۲- تائوئیزم و زمینه‌های فلسفی و اجتماعی آن ، بین وینگ نظریه تائو ، پرستش زمین ، آسمان و ارواح ، مکاتب مختلف فلسفی تائوئیزم . آراء چونگ تزو کنفوسیائیزم ، تعالیم کنفوسیوس ، اصول اخلاقی و تعالیم سیاسی او - انسان کامل مبادی تانونیوان مهیزم ، اختلاف آنها با کنفوسیائیزم قدیم . تأثیر دین بودا بر ادیان بومی خاور دور ، شینتوئیزم ترکیبی . کنفوسیائیزم ترکیبی چوهسی ، وانگ یان‌ئییم .

روش شناسی ادیان

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنایی با روش‌های بررسی ادیان و نظریه‌های مربوط در این زمینه، مشتمل بر جامعه‌شناسی ادیان، نظریه‌های مربوط به دین در جامعه، روانشناسی ادیان، نظریه‌های مربوط در زمینه روانشناسی دین و پدیدارشناسی ادیان.

سر فصل درس:

دین از نقطه نظر جامعه‌شناسان، بررسی آراء آگوست کنت، امیل دورکهمیم، ماکس وبر، مارکس و ... درباره دین.

دین از نقطه نظر روانشناسان، بررسی دیدگاه‌های ویلیام جیمز، زیگموند فروید، کارل گوستاو یونگ و اریک فروم در زمینه دین.

پدیدارشناسی دین، نظریه دینی مقدس رودلف اتو و بررسی آثار و اندیشه‌های میرچا الیاده، در این زمینه.

وضع کنونی جهانی اسلام (۱)

کد درس (۱-۶۳)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی با اوضاع واحوال دول واقوام اسلامی در عصر حاضر و شناخت اجمالی ممالک اسلامی.

سر فصل درس:

کلیاتی در جغرافیای طبیعی، انسانی، اقتصادی کشورهای اسلامی آسیا و بررسی اجمالی احوال دول واقوام آنها در عصر حاضر و انقلابات و تحولاتشان در عصر کنونی (از پایان جنگ اول جهانی تا امروز): ایران، افغانستان، پاکستان، ترکیه، عراق، اردن، سوریه، لبنان، فلسطین، عربستان، یمن شمالی، یمن جنوبی، عمان، امارات متحده، بحرین، قطر، کویت، بنگلادش، مالزی، اندونزی و اقلیتهای مسلمان کشورهای آسیائی.

تذکره: به هر یک از عناوین مذکور که از اهمیتی بیشتر برخوردار است دو ساعت و به باقی عناوین یک ساعت درس در هفته اختصاص داده خواهد شد.

وضع کنونی جهانی اسلام (۲)

کد درس (۶۳-۲)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : وضع کنونی جهان اسلام (۱)

هدف: آشنائی با اوضاع و احوال دول و اقوام اسلامی در عصر حاضر و شناخت اجمالی ممالک اسلامی.

سر فصل درس:

کلیاتی در جغرافیای طبیعی، انسانی، اقتصادی کشورهای اسلامی آفریقا و بررسی اجمالی احوال دول و اقوام آنها در عصر حاضر و انقلابات و تحولاتشان در عصر کنونی (از پایان جنگ اول جهانی تا امروز): مصر، سودان، لیبی، تونس، الجزایر، مغرب، صحرا، موریتانی، بنگال، مالی، نیجر، چاد، نیجریه، سومالی، تانزانیا و اقلیتهای مسلمان کشورهای آفریقائی.

تذکر: به هر یک از عناوین مذکور که از اهمیتی بیشتر برخوردار است دو ساعت و به باقی عناوین یک ساعت درس در هفته اختصاص داده خواهد شد.

تاریخ نگاری در اسلام

کد درس (۶۴)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی باشیوه های گوناگون تاریخ نگاری در اسلام و شناخت مآخذ اصلی تاریخ اسلامی.

سر فصل درس:

مقدمه ای در ارزش و اعتبار تاریخ ، مساله جمع آوری و نقد اسناد ، طرز تلقی مسلمین از تاریخ و فواید آن ، شیوه تاریخ نویسی در نزد مورخان اسلامی از کهن ترین زمان تا ابن خلدون و ابن تغری و دیگران ، اشاره به انواع تاریخ نگاری از وقایعنامه سنین (مانند طبری) ، احوال امم و اقوام (مانند یعقوبی و مسعودی) تا صورتهای دیگر از قبیل معاجم رجال (مثل ابن خلکان ، طبقات رجال ، انساب) تاریخ محلی و احوال بلاد و غیره ، معرفی عمده ترین و اصیل ترین ، مآخذ تاریخی اسلام و ارزیابی اجمالی هریک .

تاریخ هنرهای اسلامی (۱)

کد درس (۶۵-۱)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی بابخشها و ابعاد گوناگون هنر اسلامی و شناخت اجسامی سیر تطور و تکامل هنرهای اسلامی در طول تاریخ اسلام در سرزمینهای اسلامی.

سر فصل درس:

مقدمه‌ای در معنی هنر و اقسام آن ، اسلام و هنر ، سبک امویان (ساختمان مساجد ، کاخها ، قلعه‌ها ، تزئین ابنیه ، هنرهای مستظرفه) ، هنر در دوره عباسیان (مساجد ، قصور ، ابنیه مسکونی ، تزئینات ، هنرهای مستظرفه) ، سبک فاطمیان (مساجد ، قلاع و قصور ، تزئینات ، ادوات ، نساجی) ، هنر سلجوقیان (مدرسه و مسجد ، ابنیه ، مقابر ، تزئینات ، کاشی‌کاری ، خط و مینیاتور ، ادوات ، فرش و پارچه) ، سبک مغربی (ابنیه مذهبی ، دژها و کاخها ، تزئینات موحدین) .

تاریخ هنرهای اسلامی (۲)

کد درس (۶۵-۲)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ هنرهای اسلامی (۱)

هدف: آشنائی بابخشها وابعاد گوناگون هنر اسلامی وشناخت اجمالی سیر تطور وتکامل هنرهای اسلامی در طول تاریخ اسلام در سرزمینهای اسلامی.

سر فصل درس:

هنر اسلامی از عهد مغول تا عصر حاضر: سبک ایرانی - مغولی (مقابر، مدارس ومساجد، تزئینات مغولی، هنر کتاب سازی، سبک نقاشی، قالی وپارچه، ادوات)، هنر ممالیک مصر، هنر در عهد ایلخانان

و تیموریان، عهد صفویان (ابنیه، شهرسازی، هنر کتاب سازی و نقاشی، منسوجات، قالی بافی، سفالگری)، سبک مغولی در هند (مساجد و مقابر، قصور و قلاع، مینیاتور) سبک عثمانی (مساجد، سنان و مکتب او، ابنیه غیر مذهبی، تزئین بنا، هنر کتاب سازی و نقاشی، ادوات) هنر در دوره قاجاریه، نگاهی به هنر اسلامی در عصر حاضر.

تاریخ اسلام از آغاز خلافت عباسی تا پایان آل بویه

کد درس (۱-۶۶)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی با تاریخ خلفای عباسی در دوره نفوذ ایرانیان و بررسی اجمالی تاریخ دودمانهای حکومتی مستقل معاصر آنان و تجزیه و تحلیل اجمالی رویدادهای مهم سیاسی این دوره.

سر فصل درس :

تاریخ خلفای عباسی در دوره نخستین : دعوت عباسی ، امام عباسی و ابومسلم ، جنگ زاب ، علل سقوط بنی امیه ، خلافت سفاح ، ابوسلمه خلال ، امام جعفر صادق (ع) و خلافت ، خلافت منصور ، علویان در مقابل عباسیان ، دعوی عبدالله بن علی ، قتل ابومسلم ، قیام سنباد ، قیام محمد نفس زکیه ، خروج استاد سیس ، خلافت مهدی و هادی ، خروج مقنع ، بیزانس خراج گزار اسلام ، زندیق کشی ، هارون ، برامکه ، استقلال آفریقا ، جهاد با بیزانس ، ارتباط با شارلمانی ، بیزانس و خزران در مقابل اسلام ، قیامهای خراسان و سیستان ، سقوط برامکه ، امام موسی کاظم (ع) و خلافت ، خلافت امین ، جنگ دو برادر ، خلافت مامون ، امام رضا (ع) و خلافت ، تغییر سیاست ، دوره محنت ، ظهور دولتهای مستقل ادریسیان ، رستمیان ، اغلبیان ، بررسی و تجزیه و تحلیل اجمالی تاریخ واهم حوادث هر یک از این دودمانها و روابط آنها با خلفای بغداد . تاریخ خلفای عباسی در دوره نفوذ ترکان : خلافت معتصم ، نفوذ ترکان ، بابک خرم دین ، مازیار ، افشین ، زطها ، امام محمد تقی (ع) و خلافت ، جنگ با روم ، خلافت متوکل ، شدت عمل علیه

شیعه ، منتصر و مستعین ، استقلال طاهریان ، معتز ، زیدیان طبرستان ، صفاریان ، مهتدی ،
صاحب الزنج ، معتمد ، شکست یعقوب ، پایان کار صاحب الزنج ، معتضد ، قرامطه ، خلافت
مکتفی تا مستکفی . خلافت زیر نفوذ آل بویه : آل بویه ، عضدالدوله ، خلفای تشریفاتی ، مطالعه
اجمالی تاریخ دولتهای مستقل طاهریان ، صفاریان ، زیدیان ، زیاریان ، سامانیان ، غزنویان ،
حمدانیان .

تاریخ اسلام از سلاجقه تا سقوط بغداد

کد درس (۶۶-۲)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ اسلام (۱) ...

هدف: آشنائی با تاریخ خلفای عباسی در دوره سلاجقه تا سقوط بغداد بدست مغول و بررسی اجمالی تاریخ دولتهای مستقل معاصر آنان با تجزیه و تحلیل اهم حوادث این دوره.

سر فصل درس:

سلجوقیان ، بغداد در دست سلجوقیان ، قیام بساسیری . تصرف آسیای صغیر ، تجزیه دولت سلجوقی ، خلافت تا ناصر ، خوارزمشاهیان و اسماعیلیه در ارزیابی با خلافت بغداد ، آخرین خلفای عباسی ، ... مغولان ، سقوط بغداد مزیدیان ، مروانیان ، عقیلیان ، مرداسیان ، دانشمندیه ، حشاشین ، قرامانیان ، اتابکان و ... ، جنگهای صلیبی .

تاریخ اسلام در مصر و شام

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ اسلام ۲۰۱

هدف: آشنایی دانشجویان با اوضاع سیاسی و اجتماعی مصر و شام پیش و پس از اسلام تا دوره معاصر و تجزیه قلمرو امپراطوری عثمانی پس از جنگ اول جهانی.

سر فصل درس:

مصر و شام در آستانه فتوحات اسلامی: اوضاع سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و...؛ فتوحات مسلمانان در مصر و شام، سابقه روابط مسلمین با مصر و شام پیش از فتوحات؛ تصرف شام: جنگها: دومة الجندل، موته، تبوک، اجنادین، یرموک، خلیفه دوم در بیت المقدس تصرف مصر، ورود عمرو بن عاص به مصر، سقوط قرقاتبای فسطاط، تصرف اسکندریه. مصر و شام در دوره خلفای راشدین. والیان، سیر اسلامی شدن مصر و شام، شام در دست امویان.

مصر و شام در دوره امویان: انتقال مرکز خلافت از کوفه به دمشق، والیان مصر از عمرو بن عاص تا عبدالملک بن موسی بن نصیر. اوضاع سیاسی، اجتماعی مصر و شام در این روزگار. مصر و شام در دوره عباسیان: انتقال مرکز خلافت از دمشق به کوفه، والیان مصر و شام، طولونیان، ضعف دستگاه خلافت، اخشیدیان، حمدانیان، اوضاع سیاسی، اجتماعی مصر و شام در این دوره.

مصر و شام در دوره فاطمیان: فاطمیان در مصر از آغاز تا پایان، بنی مرداس و بنی عقیل در شام، آغاز جنگهای صلیبی، اتابکان زنکی، اوضاع سیاسی، اجتماعی مصر و شام در این دوره. ایوبیان: جنگهای صلیبی و نقش ایوبیان، اوضاع سیاسی و اجتماعی مصر و شام در این دوره. ممالیک: سلطه ممالیک بر مصر و شام، سقوط خلافت عباسی بغداد و انتقال آن به قاهره،

مقابله با مغولان، رویارویی با صلیبیان، اوضاع سیاسی، اجتماعی مصر و شام در این دوره.
مصر و شام در دوره عثمانیها: محمد علی پاشا اقدامات و اصطلاحات تا برقراری جمهوری
(۱۹۵۳ م)، جدایی شام از قلمرو عثمانی، اوضاع سیاسی، اجتماعی مصر و شام در دوره
عثمانیها و پاشاها.

تاریخ اسلام در دوره عثمانیان و صفویان

کد درس

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ اسلام ۱ و ۲ و ۳

هدف : آشنایی دانشجویان با رویدادها و تحولات سیاسی در دوره حکومت عثمانیها و صفویه و دولتهای مقارن در هند و سند تا جنگ جهانی اول و سقوط خلافت عثمانی.

سر فصل درس :

تاریخ امپراطوری عثمانی : از تأسیس تا اوج قدرت (سلیمان اول) : زمینه تاریخی ، ترکان عثمانی ، نخستین تشکیلات ، پیروزیهای مراد در بالکان ، مقابله باتیموریان ، سلطان محمد فاتح . لشگرکشی تسلیم به شام و مصر ، عثمانیان و خلافت اسلامی ، اوج قدرت عثمانی در زمان سلیمان ، اجمالی ...

تاریخ امپراطوری عثمانی : آغاز امپراطوری و توسعه آن تا زمان سلیمان اول (زمینه تاریخی ، ترکان عثمانی ، عثمان ، اورخان ، نخستین تشکیلات دولت عثمانی ، پیروزیهای مراد در بالکان ، عثمانی ها در مقابل تیموریان ، بازماندگان تیمور ، برادرکشی ، محمد فاتح قسطنطنیه ، سیاست صلحجویی بایزید ، سلیم و تصرف مصر ، عثمانیان و خلافت اسلامی ، سلیمان اوج ترقی عثمانی) ، اجمالی در باب تمدن عثمانی در اوج ترقی امپراطوری ، صفویان در مقابل عثمانیان ، انحطاط امپراطوری عثمانی تا اواخر قرن هیجدهم (اولین شکستهای خارجی ، انقلابات داخلی ، اصلاحات کوپرولو ، آخرین جنگها با اروپا ، آخرین جنگهای ایران و عثمانی ، جنگ روس و عثمانی ، عثمانی در قرن ۱۹ ، تفوق محمد علی پاشا ، اصلاحات در عثمانی به سبک

اروپائیان ، تجزیه کشور به وسیله دول اروپائی ، انقراض امپراطوری عثمانی .
سلسله صفویه در ایران : زمینه تاریخی ایلخانان : ملوک الطوائفی پس از سقوط ایلخانان ،
تیموریان ... (قره قویونلو ، آق قویونلو) ، حکومت روحانی شیخ صفی الدین و جانشینان او ،
شاه اسماعیل ، رسمی شدن مذهب تشیع ، دفع ازبکان ، شاه عباس و جانشینان وی ، روابط با
غرب ، شکوفائی هنر ، حیات فکری ، دین و دولت ، زوال و سقوط صفویه .
دودمانهای حکومتی افغانستان و هند : غوریان ، سلاطین دهلی و بنگال و کشمیر ، سلسله
بابر (بابر بنیان گذار ، همایون ، اکبر شاه سیاستمدار بزرگ و دین التقاطی او ، جهانگیر و شاه
جهان اورنگ زیب .

تاریخ اسلام در مغرب و اندلس

کد درس (۶۵-۳)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ سیاسی اسلام ۱ و ۲ و ۳ و ۴

هدف : آشنائی با تاریخ حکومت مسلمین در اندلس و مغرب و بررسی و تجزیه و تحلیل اجمالی اهم حوادث سیاسی این منطقه .

سر فصل درس :

تاریخ حکومت مسلمین در اندلس و مغرب : اشاره‌ای به تاریخ اسپانیا قبل از رسیدن مسلمین بدانجا ، موسی بن نصیر لخمی ، طارق بن زیاد ، فتح اندلس ، نتایج پیروزی ، تقسیمات سیاسی اسپانیا ، حکام اسپانیا ، حکومت عبدالرحمن فافقی ، جنگ نور و پواتیه ، بلاط الشهداء ، حکام دیگر اندلس ، از دست رفتن ناربن .

خلافت امویان در اندلس : عبدالرحمن بن معاویه ، ورود به اندلس ، تسلط بر قرطبه ، وحدت در اسپانیا ، مقابله با شارلمانی ، یوسف فهری آخرین امیر عباسی ، حکومت مستقل ، رفتار با مسیحیان ، مولدان ، هشام بن عبدالرحمن ، پیروزی بر بیگانگان ، حکم بن هشام ، شورشهای داخلی ، وقعه ربض ، عبدالرحمن اوسط ، تحریکات کشیشهای قرطبه ، حمله به طلیطله خلافت اموی در قرطبه : عبدالرحمن سوم (ناصر خلیفه) ، شکوه و جلال قرطبه ، الزهراء ، اعلام خلافت ، جنگ خندق ، سازمان سیاسی و اقتصادی و فرهنگی ، وزارت ابن ابی عامر ، سقوط امویان .

ملوک الطایف در ان

دلس : دولت بنی حمود ، بنی عباد ، بنی زیری ، بنی جهور ، بنی النون ، بنی عامر ، بنی هود ،
امیرنشین های مختلف ، مرابطین ، موحدین ، بنی تصر ، خلافت و تناسق امر او حکام مسلمان
با یکدیگر ، تصرف قرناطه بدست فردیناند و ایزبلا ، پیمان صلح قرناطه (۱۴۹۲ هـ م) ،
اخراج مسلمانان از اندلس ، انحطاط اندلس پس از اخراج مسلمانان .

کلیات فرهنگ و تمدن اسلامی

کد درس (۶۷)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی با مفاهیم فرهنگ و تمدن و تمدنهای بزرگ بشری و بررسی مقام و نقش تمدن اسلامی در جهان.

سر فصل درس:

مقدماتی درباره فرهنگ و تمدن، عوامل مؤثر در فرهنگ و تمدن، دوره‌های مختلف تمدن بشری، اشاره‌ای به تمدنهای بزرگ جهان، اجمالی در فرهنگ و تمدن قوم عرب پیش از اسلام (نظام سیاسی، آداب و رسوم، اخلاق مقاید و ادیان، فرهنگ و هنر،...)، اعجاز اسلام در بنیاد تمدنی بزرگ و جهانی، عصر طلایی تمدن اسلام، مطالعه تأثیر فرهنگ و تمدن اسلامی در تمدن غرب، بررسی اجمالی علل و عوامل شکوفائی و انحطاط فرهنگ و تمدن اسلامی.

تاریخ تشکیلات اسلامی (۱)

کد درس (۶۸-۱)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی با نظام و تشکیلات دولتهای مسلمان از آغاز تا پایان خلافت عثمانی.

سر فصل درس:

تشکیلات سیاسی: پیامبر (ص) در مدینه ، دولت شهر مدینه ، حکومت در عهد پیامبر (ص) ، خلافت در دوره خلفای راشدین ، خلافت در دوره امویان ، خلافت در دوره عباسیان ، خلافت فاطمیان ، امویان اندلس ، عثمانیها و خلافت ، وزارت در تمام این دورهها ، کتابت در تمام این دورهها ، حجابت و در تمام این دورهها.

نظام اداری: نظام اداری عرب قبل از اسلام ، نظام اداری در زمان پیامبر (ص) و خلفای راشدین ، مقام مسجد در نظام اداری ، نظام اداری در زمان امویان ، عباسیان ، فاطمیان ، و ادوار دیگر ، دیوانها ، نظام لشکری ، مواصلات ، شرطه .

تاریخ تشکیلات اسلامی (۲)

کد درس (۶۸-۲)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ تشکیلات اسلامی (۱)

هدف: آشنائی با نظام و تشکیلات دولتهای مسلمانان از آغاز تا پایان خلافت عثمانی

سر فصل درس:

نظام مالی: بررسی اجمالی سیاست مالی اسلام، بیت المال، منابع بیت المال، (خراج، جزیه، زکات، خمس، عشور، اقسام اراضی، نحو، وضع خراج، اهل ذمه)، مصارف بیت المال.
نظام قضائی: قضا، شرایط قاضی، اختیارات قاضی، اجمالی از تاریخ قضا در سرزمینهای اسلامی، محاکم قضائی و مراحل آن، دیوان مظالم، حسبه.

متون تاریخی

کد درس (۶۹)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی مستقیم و عملی دانشجو با منابع و مآخذ کهن تاریخ اسلام

سر فصل درس :

قرائت و بررسی منتخبانی از تواریخ قدیمتر عربی و فارسی ، خاصه متونی که فهم آنها برای دانشجو خالی از صعوبت نیست ، از کهن ترین آنها تا اوایل عهد صفوی و عثمانی ، نظیر: سیره ابن اسحاق ، مغازی واقدی ، اصنام کلبی ، سیره ابن هشام ، طبقات ابن سعد ، فتوح البلدان ، بلادزی ، تاریخ یعقوبی ، تاریخ طبری ، هروج الذهب مسعودی ، عقدالفرید ، مقابل الطالبین ، کامل ابن اثیر ، ابن خلکان ، ابن خلدون ،... (عربی) تاریخ سیستان ، تاریخ طبرستان ، مجمل التواریخ و القصص ، جهانگشا ، جامع التواریخ ، تاریخ بلعمی ، زین الاخبار گردیزی ، نظام التواریخ بیضوی ، تاریخ بناکمی ، تاریخ گزیده ، حمدالله مسعودی ، تاریخ مسعودی بیهقی ، مجمع الانساب نسب نگاره ، زبده التواریخ حافظ ابرو ، مجمل التواریخ فصیحی ، ... ، روضة الصفا مرخواند ، حبیب السیر خواند میر .

اسلام در برخورد با غرب و استعمار

کد درس (۷۰)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی با چگونگی نفوذ غرب و استعمار در جهان اسلام و کیفیت مقابله فکری و عملی علمای اسلامی و مسلمانان با آن.

سر فصل درس:

مقدماتی در تاریخ آغاز استعمار، توجه مسلمانان به غرب و پیروی از تمدن غربی، غرب زدگی و آثار آن، عکس العمل علما و جهان اسلام، جنبشهای فکری و اصلاحی در مصر (سید جمال الدین، محمد عبده، محمد رشیدرضا، کماکبی، اخوان المسلمین)، ترکیه (داستان خلافت، رفرمهای دینی و نتایج شوم آن). هند و پاکستان (اقبال لاهوری، استقلال پاکستان)، حرکتهای اصلاحی شیعی (زمینههای تاریخی و فکری، مشروطیت، روحانیت و مشروطیت، نتایج و آثار، نهضت اسلامی (ایران)، کلیاتی در اندیشههای سیاسی در اسلام، اجمالی در سیر تاریخی حکومت در اسلام.

اسلام شناسی در غرب

کد درس (۷۱)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی با تحقیقات عربی و ارزیابی و نقد و شناخت این تحقیقات
و محققان بزرگ باختر.

سر فصل درس:

زمینه تاریخی اسلام شناسی ، مراکز و مجامع مهم شرق شناسی ، مجلات شرق شناسی ،
جوامع مرجع (مثل دائرة المعارف اسلام) شرق شناسی نامدار ، آثار مهم هر یک از آنان در
باب اسلام ، نقد و ارزیابی این آثار ، مقاصد فرهنگی ، اقتصادی ، سیاسی و دینی شرق شناسان .

متون جغرافیائی

کد درس (۷۲)
ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی مستقیم و عملی دانشجو با منابع و مآخذ کهن جغرافیائی اسلام.

سر فصل درس:

قرائت و بررسی منتخباتی از متون جغرافیائی کهن عربی و فارسی ، خاصه متونی که فهم آنها برای دانشجو خالی از صعوبت نیست ، نظیر المسالک و الممالک ابن خردادبه ، کتاب الخراج قدامه ، البلدان یعقوبی ، اعلاق النفیسه ابن رسته ، البلدان ابن فقیه ، العنیه و الاشراف مسعودی ، المسالک و الممالک اصطخری ، سوره الارض ابن حوقل ، احسن التقاسیم مقدسی ، نزعه العسناق ادریسی ، رحله ابن جبیر ، معجم البلدان یاقوت ، تقویم البلدان ابوالفداء ، رحله ابن بطوطه ... (عربی) حدود العالم ، سفرنامه ناصر خسرو ، جهان نامه ابن بکران ، تاریخ قم حسن بن علی قمی ، تاریخ بیهق ابن فندق بیهقی ، تاریخ طبرستان : ابن اسفندیار ، فارسنامه ابن بلخی ، نزهه القلوب مستوفی ، تاریخ یزد جعفری ، تاریخ نیشابور الحاکم نیشابوری ، تاریخ بخارا نرشخی قباوی ، ... (فارسی)

تاریخ آموزش و پرورش در اسلام

کد درس (۷۳)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی با جایگاههای آموزش و پرورش در اسلام، تاریخ، سازمان، روش، اهداف و سیر تحول آنها در سرزمینهای اسلامی.

سر فصل درس:

مقدمه‌ای در ماهیت و هدف تعلیم و تربیت اسلامی، آموزش و پرورش در آیات و احادیث، عقاید بزرگان اسلام در باب تعلیم و تربیت، جایگاههای آموزش و پرورش (مسجد، مکتب، مدرسه، زاویه، خانقاه، رباط، کتابفروشی‌ها، خانه‌علماء، بادیه)، مساجد آموزشی (مسجد نبوی در مدینه، مسجد الحرام، جامع بصر، و کوفه و فسطاط، جامع زید بونیه ... جامع الازهر)، برخی از مدارس مهم (ناصریه، منصوریه، جمالیه، ...)، دانشگاهها (سیر تکاملی دانشگاه در اسلام نظامیه‌ها، مدرسه‌های نزرالدین زنگی ...) بیت الحکمه، کتابخانه (کتابخانه و آموزش، ساختمان، سازمان و شیره کار، فهرستها، مدیران و کارمندان)، حیات علمی در مراکز آموزشی: هدفها، روابط استاد و شاگرد، مواد درس، املاء، قرائت)، مراحل تحصیل، وسایل تحصیل، اجازه‌ها و شهادت نامه‌های علمی، القاب علمی در جامعه اسلامی (امام، حافظ فقیه، رحله، محدث ...)، سازمان اداری و مالی، گروه آموزشی (مدرسان، استادان، معیدان ...)، دانشجویان و شاگردان، زن و آموزش.

جغرافیای تاریخی اسلام (۱)

کد درس (۷۴-۱)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: بررسی و شناسایی حدود و ثغور و اوضاع شهرهای اسلامی در طول تاریخ اسلام

سر فصل درس:

تعریف جغرافیای تاریخی، شناسایی کتب جغرافیائی مهم و پایه، جغرافیای تاریخی شامات (اردوگاه دمشق، حمص، حلب، اردن، فلسطین). عوامم و کرسی نشینیها، ثغور و مرزهای شام، جغرافیای تاریخی حجاز، شهرهای مکه و مدینه و مضافات آنها، بین النهرین (عراق و جزیره) ترکیه.

جغرافیای تاریخی اسلام (۲)

کد درس (۷۴-۲)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : جغرافیای تاریخ اسلام (۱)

هدف : (در برگ نسخه آمده)

سر فصل درس :

جغرافیای تاریخی ایران : ایالت آذربایجان ، ایالت جبال " ری ، کرمانشاهان (باختران) ، اصفهان ، قم ، کاشان " ایالت گیلان و طبرستان ، ایالت قوس ، ایالت خوزستان ، ایالت فارس ، کرمان ، خراسان ، شامل (ربع بلخ ، فرات ، نیشابور) سیستان و زابلستان ، مکران و کویر بزرگ ایران ، ماوراء النهر .

تاریخ علوم در اسلام (۱)

کد درس (۷۵-۱)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنایی با مقام علم در اسلام و سیر تکاملی علوم در میان مسلمین و سهم بزرگ علمای مسلمان در تاریخ علم جهان.

سر فصل درس:

مقدمات درباره علم مطلوب اسلام و بینش اسلام نسبت به علم و اوصاف عالم راستین با اتکا به آیات و روایات، پیدایش علوم در جوامع اسلامی با تکیه بر توصیه‌های اسلام، علوم خاص اسلامی و قرآن و بحث در تاریخ و فصول هر یک از آنها: علوم ادبی (صرف، نحو، لغت، معانی، بیان، بلاغت) تفسیر، حدیث، فقه، اصول، کلام: (معتزلی و اشعری و شیعی).

تاریخ علوم در اسلام (۲)

کد درس (۷۵-۲)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ علوم در اسلام (۱)

هدف: آشنایی با مقام علم در اسلام و سیر تکاملی علوم در میان مسلمین و سهم بزرگ علمای تاریخ.

سر فصل درس:

تاریخ علوم عقلی: مراکز مهم علوم عقلی مقارن ظهور اسلام (حوزه اسکندریه، انطاکیه، مدارس سریانی، دانشگاه جندی شاپور، معارف هندوان)، اطلاعات قوم عرب در دوره جاهلی، نهضت نقل و ترجمه علوم در اسلام، کتب و علمای استفاد، بیت الحکمه، حدود استفاده مسلمین از علوم عقلی، عهد اعتلای علوم، دوره انحطاط، مختصری در معرض اجمالی تاریخ حکمت و فلسفه و عرفان (مشاء، اشراق، حکمت متعالیه)، معرفی اجمالی چهره‌های برجسته حکمت و فلسفه و عرفان اسلامی (کندی، فارابی، ابن سینا، شیخ اشراق، ملاصدرا، ...)، تعارض کلام و فلسفه آشنایی با غزالی.

علوم انسانی: تاریخ، جامعه شناسی، فلسفه تاریخ (بحثی اجمالی درباره ابن خلدون و مقدمه او).

تاریخ علوم در اسلام (۳)

کد درس (۷۴-۳)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ علوم در اسلام (۲)

هدف: آشنائی با مقام علم در اسلام و سیر تکاملی در میان مسلمین و سهم بزرگ علمای مسلمان در تاریخ علم جهان.

سر فصل درس:

علوم طبیعی و تجربی - طب، زمینه تاریخی طب اسلام (جندی شاپور، اسکندریه، طب پیامبر)، مترجمان و آغاز پزشکی اسلامی، پزشکی در قرنهای نخستین (علی بن ربن طبری، رازی، علی بن عباس جوسی)، ابن سینا، پزشکی پس از ابن سینا، طب در مصر و شام، اسپانیا و مغرب، خاندان ابن زهر، طب در ایران و هند، ریاضی: آغاز ریاضیات اسلامی، خوارزمی، خیام ابوالوفاء، ابن سینا، ابوریحان، غیاث الدین جمشید، اخوان الصفاء شیمی: داروسازی نجوم و هیئت، فیزیک (معرفی چهره های جهانی علوم اسلامی در هر یک از این علوم و اشاره به مهمترین کارها و اکتشافات و ابتکارات علمی هر یک از این چهره ها)، سهم مسلمین در تاریخ علم جهان، نقش ایرانیان در تاریخ علوم.

تاریخ تشیع (۱)

کد درس (۱-۷۶)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف: آشنائی با تاریخ پیدایش و چگونگی شکل گیری تشیع و سیراجمالی آن در جهان اسلام، بررسی و تحلیل اجمالی خطوط اصلی مبارزات و رهبری ائمه معصومین، (ع)، شناخت و بررسی اجمالی حکومت‌های شیعه در سرزمین‌های اسلامی تا تشکیل سلسله صفویه.

سر فصل درس:

زمینه بحث (مختصری در آغاز اختلاف مسلمانان، علل اختلاف، مهمترین فرق تشیع (معنی، اسباب و زمان ظهور، چگونگی رشد و گسترش، مهمترین انشعابات، افسانه عبدالله بن سبا، نقد و بررسی برخی نظرات در باب شیعه)، سقیفه (تحلیل رویداد های پیش و پس از سقیفه) علی (ع) و شیخین، تحلیل مسائل شورای شش نفری (وابستگیها و گرایشهای اعضای، سخنان علی (ع) در باب شورا، نتایج و آثار)، خلافت عثمان و تشیع، کوفه پایگاه شیعیان و مرکز خلافت، تحلیل اهم حوادث خلافت علی (ع)، صلح امام حسن (ع) (بررسی زمینه صلح، علل مواد صلح نامه، نتایج و آثار، شیعه در برابر معاویه، شهادت امام حسین (ع) (بررسی و تحلیل زمان و زمینه قیام، رویدادهای مهم، نتایج و آثار انقلاب: تشکل شیعه، توابین، انقلاب مدینه، مختار، کیسانیه، انحراف در شکل مشروع تشیع، پخلافت عبدالله بن زبیر)، موضع امام زین العابدین (ع)، امام محمد باقر (ع) و قیامهای تشیع و مدعیان امامت: زید بن علی

شیعه امامیه ، حقانیت قیام ، علل قیام ، اهمیت و آثار قیام) ، یحیی بن زید ، عبدالله محض ، عباسیان ، ابوسلمه هوادار علویان ، شیعیان در برابر عباسیان (قیام محمد نفس زکیه ، ابراهیم بن عبدالله ، بررسی حوادث و نتایج این قیامها) ، موضع امام جعفر صادق (ع) ، مبارزه فکری شیعه با عباسیان ، موضع گیری ابوحنیفه و مالک در قبال علویان و عباسیان ، برامکه و علویان ، امام موسی کاظم (ع) ، اسماعیلیه ، ولایت عهدی امام رضا (ع) ، امام در سنگر مناظرات علمی و عقیدتی ، تداوم مبارزات فکری و سیاسی شیعه به رهبری ائمه معصومین ، بزرگان شیعه در دستگاه خلافت بغداد ، بررسی و تحلیل اجمالی خطوط اصلی مبارزات و رهبری ائمه معصومین (ع) در جریان های گوناگون سیاسی و اجتماعی از قیام کربلا تا غیبت کبری .

تاریخ تشیع (۲)

کد درس (۷۶-۲)

ساعت تدریس (۳۴ ساعت)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ تشیع (۱)

هدف: (در بخش (۱) این درس آمده)

سر فصل درس:

حکومتها و خاندان بزرگ شیعه در سرزمینهای اسلامی : مطالعه و تحلیل اجمالی تاریخ سیاسی و اجتماعی حکومتهای سادات طالبیه در قم ، علویان و سادات حسینی و زیدیه در طبرستان ، آل بویه ، اسماعیلیه الموت و قهستان ، خاندان نبیای ری و قم ، خاندان سادات بیهق ، سربداران خراسان ، خاندان مرعشی مازندران ، سادات آل کیا در گیلان ، فاطمیان مصر ، حمدانیان ، نقبای سادات حلب شیعیان جبل عامل ، سادات علوی مکه و مدینه ، بنی (ائمه زیدی یمن) ، مطالعه و بررسی اجمالی آثار علمی ، ادبی و فرهنگی شیعه .

فصل چهارم

منابع و مآخذ

منابع و مآخذ دروس عمومی شامل :
فارسی - زبان خارجی - تربیت بدنی - زیست شناسی .

همان منابع و مآخذ تعیین شده بوسیله شورای عالی برنامه ریزی است که در همه دانشگاهها و
مؤسسات عالی آموزشی کشور تدریس می شود .

منابع گرایش علوم قرآن و حدیث

تاریخ قرآن

منابع اصلی: پژوهش در تاریخ قرآن کریم: دکتر سید محمد باقر حجتی.
منابع فرعی: تاریخ القرآن: ابو عبدالله زنجانی، تاریخ قرآن: دکتر محمود رامیار، تاریخ القرآن:
دکتر عبدالصبور شاهین، بحوث فی تاریخ القرآن و علومه: ابو الفضل میر محمدی.
تاریخ تفسیر قرآن کریم (۱)

منابع اصلی: التفسیر والمفسرون: محمد حسین ذهبی.
منابع فرعی: مقاله اول از کتاب "سه مقاله در تاریخ تفسیر و نحو" دکتر سید محمد باقر حجتی،
قانون تفسیر: کمالی دزفولی، مناهج التفسیر: مصطفی صادق جوینی، الذریعه:
حاج شیخ آغابزرگ تهرانی.
تاریخ تفسیر قرآن کریم (۲)

منابع اصلی: التفسیر والمفسرون: محمد حسین ذهبی.
منابع فرعی: قانون تفسیر: کمالی دزفولی، مقدمه تفسیر مجمع البیان: به قلم سید محسن
عاملی، طبع اسلامیة تهران.
تاریخ تفسیر قرآن کریم (۳)

منابع اصلی: التفسیر والمفسرون: محمد حسین ذهبی.
منابع فرعی: قانون تفسیر: کمالی دزفولی، دائره المعارف الاسلامیه، ماده "تفسیر" با تعلیقات
امین الخولی.
علم الحدیث (تاریخ الحدیث)

منابع اصلی: علم الحدیث: کاظم مدیرشانه چی.
منابع فرعی: علوم الحدیث و مصطلحه: صبحی الصالح، التعریف القرآن الحدیث: زقرانی،
قواعد الحدیث: علامه قاسمی.
درایة الحدیث - یا - مصطلح الحدیث

منابع اصلی: درایة الحدیث: کاظم مدیرشانه چی.
منابع فرعی: وجیزه: شیخ بهائی، علوم الحدیث و مصطلحه: دکتر صبحی الصالح، درایة مروج:
مروج الاسلام کرمانی = هدیه المحصلین، بدایة الدرایة: شهید ثانی.

فقه الحدیث (۱)

منابع اصلی: یکی از شروح کتب اربعه و یا "الاربعین" شیخ بهائی.
منابع فرعی: شروح کتب اربعه و صحاح ست.

فقه الحدیث (۲)

منابع اصلی: یکی از شروح کتب اربعه و یا شروح الاربعینات.
منابع فرعی: شروح کتب اربعه و شروح صحاح ست.

علوم قرآنی (۱)

منابع اصلی: الاتقان فی علوم القرآن: جلال الدین سیوطی، نوع ۳۷ و ۳۸ و ۳۹ و ۴۰ و ۴۳.
منابع فرعی: البرهان فی علوم القرآن: بدرالدین زرکشی، وجوه قرآن: تفلیسی، المعربات: جوالیقی، مباحث فی علوم القرآن: دکتر صبحی الصالح، التمهید فی علوم القرآن: محمدهادی معرفت، علی متشابهات القرآن: شیخ خلیل یاسین.

علوم قرآنی (۲)

منابع اصلی: الاتقان فی علوم القرآن: جلال الدین سیوطی، نوع ۴۴ و ۴۵ و ۴۶ و ۴۱ و ۵۰ و ۵۲ و ۵۳ و ۵۴ و ۵۵.
منابع فرعی: مناهل العرفان فی علوم القرآن: عبدالعظیم زرقانی، مباحث فی علوم القرآن: دکتر صبحی الصالح، مجازات القرآن: ابی عبیده.

علوم قرآنی (۳)

منابع اصلی: الاتقان فی علوم القرآن: جلال الدین سیوطی، نوع ۶۲ و ۶۳ و ۴۷ و ۲۹.
منابع فرعی: نظم الدرر فی تناسب الایات والسور: بقاعی، مباحث فی علوم القرآن: دکتر صبحی الصالح، البیان فی تفسیر القرآن: علامه سید ابوالقاسم خوئی، شرح الناسخ والمنسوخ: سید عبدالجلیل قاری، مناهل العرفان فی علوم القرآن: عبدالعظیم زرقانی، لباب النقول فی اسباب النزول: جلال الدین سیوطی، اسباب النزول: ابی الحسن علی بن احمد واحدی نیشابوری.

تفسیر قرآن کریم (۱)

منابع اصلی: المیزان: علامه طباطبائی، تفسیر روح البیان: اسماعیل حقی بروسوی.
منابع فرعی: الجواهر: محمد طنطاوی، فی ضلال القرآن: قطب، کشف الاسرار: میبیدی، و مراجعه به اخبار و احادیثی که در زمینه مسائل اخلاقی در رابطه با دو سوره یاد شده وارد شده است.

تفسیر قرآن کریم (۲)

منابع اصلی: الکشاف: جارالله زمخشری .
منابع فرعی: تنزیه القرآن عن المطاعن: قاضی عبدالجبار، مفاتیح الغیب: امام فخرالدین رازی، امالی: شریف مرتضی .

تفسیر قرآن کریم (۳)

منابع اصلی: تفسیر سوره واقعه: ملاصدرا، تفسیر سوره اعلی و طارق: ملاصدرا .
منابع فرعی: تفسیرالشیخ الاکبر: منسوب به محیی الدین بن عربی - کشف الاسرار- میبیدی - النوبة الثالثة، رساله های تفسیری ابن سینا .

تأثیر قرآن کریم در پیدایش علوم ادبی

منابع اصلی: الوسیط فی الادب العربی و یا جزوه ای توسط استاد تهیه شود .
منابع فرعی: مقاله "از ابی الاسود تا سیبویه" دکتر حجتی (سه مقاله در تاریخ تفسیر و نحو)،
القراءات واللهجات: عبدالوهاب حمود، القراءات القرآنیة (تاریخ و تعریف):
عبدالهادی فضلی .

مروری بر نهج البلاغه (۱)

منابع اصلی: استناد نهج البلاغه - یا - سیری در نهج البلاغه .
منابع فرعی: مستدرک نهج البلاغه: کاشف الغطاء، نهج البلاغه و مصادره و اسانیده:
سید عبدالزهراء حسینی .

مروری بر نهج البلاغه (۲)

منابع اصلی: شرح نهج البلاغه: ابن ابی الحدید .
منابع فرعی: بهج الصباغه فی شرح نهج البلاغه: علامه محمد تقی شوشتری، شرح نهج البلاغه:
استاد محمد تقی جعفری، شرح نهج البلاغه: ابن میثم بحرانی .

علوم بلاغت (۱)

منابع اصلی: جواهر البلاغه: احمد الهاشمی .
منابع فرعی: نختصر المعانی: سعدالدین تفتازانی، مطول: سعدالدین تفتازانی .

علوم بلاغت (۲)

منابع اصلی: جواهر البلاغه: احمد الهاشمی .
منابع فرعی: مختصر المعانی: سعدالدین تفتازانی، مطول: سعدالدین تفتازانی .

منابع گرایش کلام و فلسفه اسلامی

فلسفه (۱)

منابع اصلی: بداية الحكمة علامه طباطبائی

فلسفه (۲)

منابع اصلی: نهاية الحكمة علامه طباطبائی

منابع فرعی: علم کلی آقای حائری

حکمت الهی - قمشهای

دروس فلسفه آقای مصباح - ۴ جلد اصول فلسفه

فلسفه (۳)

منابع اصلی: نهاية الحكمة علامه طباطبائی

منابع فرعی: علم کلی آقای حائری

حکمت الهی آقای قمشهای

روش فلسفه آقای مصباح - اصول فلسفه

کلام (۱): افعال واجب تعالی

منابع اصلی: کشف المراد

منابع فرعی: انوار الملکوت علامه

سرمایه ایمان، لاهیجی

گوهر مراد لاهیجی

کلام (۲): نبوت و امامت

منابع اصلی: کشف المراد

تفسیر المیزان جلد ۲ مبحث نبوت در ذیل آیه ۲۱۳ سوره بقره

کشف المراد - مبحث امامت و شرح المقاصد تفتازانی (مبحث امامت)

منابع فرعی: گوهر مراد لاهیجی

سرمایه ایمانی

کلام (۳)

منابع اصلی: شرح منظومه سبزواری

قسمت معاد، فریده اولی و ثانیه و ثالثه از مقصد سادس

منابع فرعی: ده مقاله پیرامون مبداء و معاد از آقای جوادی آملی

گوهر مراد، لاهیجی

حکمت علمی (۱)

منابع اصلی: تهذیب الاخلاق و تطهیر الاعراق ابن مسکویه از ص ۱ تا ۴۶ چاپ مطبعه حسینیہ مصر

منابع فرعی: کیمیای سعادت، اوصاف الاشراف، المحجة البيضاء، اخلاق ناصری

حکمت عملی (۲)

منابع اصلی: تهذیب الاخلاق و تطهیر الاعراق ابن مسکویه از ص ۶۲ تا ۱۱۲ - چاپ مطبعه - حسینیہ مصر

منابع فرعی: کیمیای سعادت - اوصاف الاشراف - المحجة البيضاء - اخلاق ناصری

منطق (۱)

منابع اصلی: الجوهر النضید ص ۹۱ تا ۱۷۴ چاپ انتشارات بیدار

منابع فرعی: رهبر خرد محمود شهابی

منطق (۲)

منابع اصلی: الجوهر النضید از ص ۱۷۵ تا ۲۶۰ چاپ انتشارات بیدار

منابع فرعی: رهبر خرد محمود شهابی

منطق (۳)

منابع اصلی: الجوهر النضید در ص ۲۶۰ تا ص ۳۰۴

منابع فرعی: رهبر خرد محمود شهابی

تاریخ فلسفه اسلامی

منابع اصلی: جزوه استاد

منابع فرعی: تاذریخ فلسفه در اسلام: م - م شریف

تاریخ فلسفه در جهان اسلام: حنافاخوری و ...

تاریخ علوم عقلی در تمدن اسلامی ذبیح الله صفا

منابع تاریخ فلسفه (۱)

- تاریخ مختصر فلسفه ترجمه آقای دکتر مجتبیوی

- تاریخ فلسفه کاپلستون ترجمه آقای دکتر مجتبیوی

- تاریخ فلسفه یونان دکتر شرف الدین خراسانی

- حکمت یونان ترجمه بزرگ نادرزاد

- حکمت سقراط و افلاطون محمد علی فروغی

- سقراط و افلاطون ترجمه دکتر لطفی

- تاریخ فلسفه یونان دکتر هومن

- تاریخ فلسفه غرب برتراند راسل

منابع تاریخ فلسفه (۲)

- تاریخ فلسفه غرب برتراند راسل

- تاریخ مختصر فلسفه ترجمه دکتر مجتبیوی

- ازبرونو تا هگل دکتر شرف الدین خراسانی

- فلسفه چیست؟ رضا داوری

- سیر حکمت در اروپا محمد علی فروغی

- کانت دکتر کریم مجتهدی

- عصر خرد

- عصر تجزیه و تحلیل

متون فلسفی به زبان خارجی

منابع اصلی: گروه فلسفه و کلام دانشکده الهیات، متون مربوط را به زبان انگلیسی، فرانسه یا آلمانی انتخاب خواهد نمود.

عرفان

منابع اصلی: الرساله القشیریة، ابوالقاسم قشیری

منابع فرعی: الانسانه الكامل عزیزالدین فلسفی

اعمال القلوب والجوارح محاسبی

تحقیق عبدالقادر احمد عطا

منابع گرایش ادیان و عرفان

معارف شیعه

منابع اصلی: جزوه استاد با استفاده از منابع زیر: نهج البلاغه، اصول کافی، احتجاج طبرسی، بحار الانوار، کتب کلامی از جمله آثاری از شیخ مفید، شیخ صدوق، شیخ طوسی، سید مرتضی، علامه حلی، شیعه و شیعه در اسلام علامه طباطبائی الشیعه بین الاشاعره والمعتزله از هاشم معروف الحسنی.

منابع فرعی: الغدیر از امینی، اصل الشیعه و اصولها از: کاشف الغطاء تاسیس الشیعه از سید صدر، طبقات اعلام الشیعه و اعیان الشیعه از آقا بزرگ تهرانی، کتب مهم تالیف شده در باره ائمه بخصوص امام صادق و امام رضا (ع)، مقدمه مرآة العقول دو جلد از آقای عسگری ملل و نحل شهرستانی فرق الشیعه مقالات الاسلامیین.

تاریخ فرق اسلامی

منابع درس: الفرق بین الفرق، فرق الشیعه، ملل و نحل شهرستانی.

تاریخ فلسفه (۱)

منابع اصلی: تاریخ فلسفه در جهان اسلام - خلیل الجبر و یوحنا حنی الفاخور - نشات الفکر اسلامی دکتر علی نشاء - تاریخ فلسفه در اسلام م - م شریف - حکمای اسلام (مقدمه) آقای آشتیانی.

منابع فرعی: تاریخ علوم عقلی در اسلام دکتر صفا - تاریخ فلسفه اسلام پروفیسور کربن.

تاریخ فلسفه غرب (۱)

منابع اصلی: سیر حکمت در اروپا - تاریخ فلسفه "کاپلستون" - تاریخ فلسفه برتراند راسل - تاریخ فلسفه یونان شرف الدین خراسانی - تاریخ فلسفه یوسف کرمی - نقد تفکر فلسفه غرب ترجمه دکتر احمدی.

کلیات علم کلام

منابع اصلی: ملل و نحل شهرستانی - تاریخ علم کلام شبلی نعمان مذاهب الاسلامیین دکتر عبدالرحمن بدوی.

تفسیر عرفانی قرآن

منابع اصلی: تفسیر خواجه عبدالله انصاری - ابن عربی - رساله قشیری.

متون عرفانی فارسی (۱)

منابع اصلی: منتخباتی از کشف المحجوب هجویری از رسائل خواجه عبدالله انصاری، از اسرارالتوحید، از ترجمه رساله قشیریه، از آثار منظوم سنائی و عطار با شرح مطالب و اصطلاحات.

متون عرفانی (۲)

منابع اصلی: منتخباتی از دفتر اول مثنوی، منتخباتی از دیوان شمس تبریزی، از دیوان عراقی، از دیوان حافظ، از دیوان شاه نعمت‌الله ولی، از مرصادالعباد.

متون عرفانی فارسی (۳)

منابع اصلی: منتخباتی از آثار جامی - از منظومه‌های جامی - از آثار فیض کاشانی - ترجیع‌بند هاتف اصفهانی - منتخباتی از مکاتیب شیخ احمد سرهندی.

تاریخ تصوف (۳ و ۲ و ۱)

تاریخ تصوف دکتر غنی - جستجو در تصوف دکتر زرین‌کوب - بحثی در تصوف دکتر غنی - فصول مربوط به تصوف در تاریخ ادبیات دکتر صفا. منابع فرعی: زهد و تصوف در اسلام گلدزیهر - تصوف اسلامی نیکلسن.

متون دینی و عرفانی بزبان انگلیسی (فرانسه) (۱)

منابع اصلی: فصل اول و دوم از کتاب تصوف (Sufism) آربری - فصل مربوط به تعاریف مربوط به تصوف از کتاب عرفان اسلامی (Musteism Islamic) نیکلسون.

متون دینی و عرفانی بزبان انگلیسی (فرانسه) (۲)

منابع اصلی: مقاله دائره‌المعارف هیستینگز در باره صوفیه (Sufism) - مقاله دائره‌المعارف هیستینگز در باره "توحید" (Monotheism).

متون دینی و عرفانی بزبان انگلیسی (فرانسه) (۳)

منابع اصلی: فصل مربوط به عرفان از کتاب "انواع تجربه‌های دینی" (Varieties of Religious Experiences) ویلیام جیمز.

ادیان ابتدائی و قدیم

منابع اصلی: تاریخ جامع ادیان - جان تانہارڈ
(Theories of Primitive Religions by pr:tehard)

ادیان ایران قبل از اسلام

منابع اصلی: دین ایران باستان - نیبرگ - مزدآپرستی در ایران قدیم - کریستن سن - اوستا -
ترجمہ پورداود - مانی و تعلیمات ویدگرن - آئین مزدک - کلیسا .

دین یهود و مسیحیت

منابع اصلی: تاریخ جامع ادیان - جان ناس

and Ethics by , Religions james Hastings. Encyclopaedia of .

.Encyclopaedia of Religions a

Encyclopaedia of Living Faith , by . R.e.Zachner.

Encyclopaedia of Religions, by M. ELiade .

ادیان ہندو بودائی

منابع اصلی:

۱- تاریخ جامع ادیان جان تانہارڈ

۲- ادیان و مکتبہای فلسفی ہند داریوش شایگان

۳- مقارنہ الادیان: احمد شبلی قاہرہ جلد چہارم

منابع فرعی:

راہ حق: دمہ پدہ ترجمہ رضا مجزی

روش شناسی ادیان

منابع اصلی: کتاب جامعہ شناسی دین، اثر یویاخیم واخ - نظریہ های مربوط بہ ادیان - ابتدائی
اثر پریچارد، کتاب مفهوم امر قدسی (concept of holy) اثر رودلف اتو، کتاب
مقدس و نامقدس اثر میرچا الیادہ و پدیدہ شناسی اثر ارنست کاسیرر و ہوسرل کتاب روانشناسی دین
اثر یونگ، توتم و تابو، آیندہ یک پندار اثر فروید، تنوع تجربہ دینی اثر ویلیام جیمز، و مقالاتی
دربارہ روانشناسی، جامعہ شناسی و پدیدار شناسی دین از دائرۃ المعارف ادیان ویراستہ
میرچا الیادہ.

منابع گرایش تاریخ و تمدن ملل اسلامی وضع کنونی جهان اسلام

منابع اصلی: حاضر العالم الاسلامی (شکیب ارسلان)، العالم الاسلامی (عمر رضا کحله)، جغرافیه العالم الاسلامی (محمود طه ابوالفداء)، جغرافیای عمومی جهان (سحاب)، شناخت آماری جهان سوم (ترجمه دکتر محمدرضا جلیلی)، جغرافیای جمعیت و کشورهای در حال توسعه (ترجمه هوشنگ بهرام بیگی)، سکن العالم الاسلامی (محمود شاکر)، مجموعه کتابهای محمود شاکر در باب هر یک از کشورهای اسلامی، دوره مجله مکتب اسلام، تاریخ ملل و دول اسلامی (کارل بروکلمان)، اسلام در جهان امروز (مارسل بوازار)، اسلام در جهان امروز (ویلفرد کنت ول اسمیت)، مسلمانان مورو (محمد کاظم توکلی)، مبارزه اعراب در راه استقلال اقتصادی (ترجمه جلال علوی نیا)، سرزمین و مردم ترکیه (ترجمه علی اصغر بهرام بیگی) و دیگر کتب این مجموع، صد ملیون عرب (ترجمه حسین مهري)، در خاور میانه چه گذشت؟ (ناصرالدین نیشابیی) در باره فلسطین (ماکسیم رودنسون)، بنگلادش (صدیقه بیگم مجابی)، تاریخ معاصر کشورهای عربی (ترجمه محمد حسین شهری)، تاریخ انقلاب فلسطین (حمید احمدی)، نبرد اسلام در آفریقا (سیدهادی خسروشاهی)، آشنائی با کشورهای آفریقای غربی و مرکزی (شروین طهماسبی)، جنبه پولیساریو (ترجمه مجید نوحی)، جنبش آزادیبخش اریتره (مجموعه کرامه).

تاریخ نگاری در اسلام

منابع اصلی: روش تحقیق در تاریخ (کیتس کلارک)، فلسفه علمی (ترجمه یحیی مهدوی)، علم التاریخ عند المسلمین (روزنتال)، تاریخنگاری در اسلام (ترجمه یعقوب آزند)، نقد و بررسی در باب ماخذ تاریخ ایران بعد از اسلام (عبدالحسین زرین کوب)، روش تحقیق در تاریخ (عبدالکریم سروش)، تاریخ (کوردون چایلد) تاریخ شناسی (مجید یکتانی)، تاریخ نگاری در ایران (لمبتون، آربری، ...)، تاریخ چیست؟ (ای. اچ. کار)، جامعه و تاریخ (مرتضی مطهری)، مقدمه فی تاریخ صدر اسلام (دکتر عبدالعزیز الدوری)، فلسفه تاریخ ابن خلدون (محسن مهدی).

تاریخ هنرهای اسلامی

منابع اصلی: هنر اسلامی (ارنست کونل، ترجمه هوشنگ طاهری)، هنر معماری در سرزمینهای اسلامی (ج. هوک، ترجمه پرویز ورجاوند)، هنر ایران (آندره گدار، پیروز حبیبی)، دوره مجله هنر و مردم، تاریخ هنر اسلامی (ترجمه مسعود رجب نیا)، معماری اسلامی ایران در دوره ایلخانان

(ترجمه فریاد) راهنمای صنایع اسلامی (ترجمه فریاد) ، صنایع ایران بعد از اسلام (ترجمه محمدعلی خلیلی)

تاریخ سیاسی اسلام (۱)

منابع اصلی : تاریخ یعقوبی (یعقوبی) ، تاریخ طبری (طبری) ، (فتوح البلدان بلاذری) ، اخبار الطوال (دینوری) ، مروج الذهب (مسعودی) ، کامل (ابن اثیر) ، تاریخ الخلفاء (سیوطی) ، البدایه والهایه (ابن کثیر) ، تاریخ ابوالفداء (عمادالدین حموی) ، ارشاد (شیخ مفید) ، تاریخ عرب و اسلام (امیرعلی) ، تاریخ سیاسی اسلام (دکتر حسن ابراهیم حسن) ، تاریخ مفصل عرب (فیلیپ حتی) ، تاریخ اسلام (دکتر فیاض) ، خزران (ترجمه محمدعلی موحد) ، برمکیان (ترجمه عبدالحسین میکنده) ، بابک خرم دین (سعید نفیسی) ، آل بویه (علی اصغر فیهی) ، تاریخ ملل و دول اسلامی (کارل بروکلمان) ، خطط (مقریزی) ، مختصر الدول (ابن عبری) ، تجارب الامم (ابن مسکویه) .

منابع فرعی : تاریخ طبرستان (ابن اسفندیار) ، تاریخ طبرستان و رویان (مرعشی) ، زین الاخبار (کردیزی) ، فی رحاب الائمه (سید محسن امین العاملی)

تاریخ سیاسی (۲)

منابع اصلی : کامل (ابن اثیر) ، تاریخ الخلفاء (سیوطی) ، مختصر الدول (ابن عبری) ، تاریخ ابوالفداء (عمادالدین حموی) ، کتاب العبر (ابن خلدون) ، خطط (مقریزی) ، حسن المحاضره (سیوطی) ، وفيات الاعیان (ابن خلکان) ، سیره صلاح الدین (بهاءالدین بن شداد) ، روضة الصفا (میرخواند) ، تاریخ گزیده (مستوفی) ، زین الاخبار (کردیزی) ، جامع التواریخ (رشیدی) ، جهانگشای (جوینی) ، ترجمه تاریخ بمینی (جرفادقانی) ، سلجوقنامه (ظهیری) ، تاریخ آل سلجوق (ابوطاهر خاتونی) ، راحه الصدور (راوندی) ، اخبار الدوله السلجوقیه (صدرالدین حسینی) ، طبقات ناصر (منهاج سراج) ، تاریخ ملل و دول اسلامی (بروکلمان) ، تاریخ عرب و اسلام (امیرعلی) ، تاریخ مفصل عرب (فیلیپ حتی) ، تاریخ سیاسی اسلام (دکتر ابراهیم حسن) ، تاریخ مغول (عباس اقبال) ، تاریخ مفصل ایران (عباس اقبال) ، تاریخ عصر حافظ (دکتر قاسم غنی) ، تاریخ جنگهای صلیبی (لسنیون رانسیمان) ، تاریخ امپراتوری عثمانی (وین ووسینیچ) ، استانبول و تمدن امپراتوری عثمانی (برنارد لوئیس) ، آتاتورک (دکتر حمود نطفی) ، ناسیونالیسم ترک و تمدن باختر (ضیاکوکلب) ، ترکیه (دکتر خانبابا بیانی) ، جمهوری اول ترکیه (ریچارد رابینسون) ، پیدایش دولت صفوی (میشل مزای) ، تشکیل دولت ملی در ایران (ولتر اهینتس) ،

ایران عصر صفویه (راجر سپوری) ، زندگانی شاه عباس (نصرالله فلسفی) ، تاریخ ملل و دول اسلامی (بروکلمان) ، تاریخ خاورمیانه (ترجمه دکتر هادی جزایری) شرق زدیک در تاریخ (فیلیپ حتی) ، تاریخ کشورهای همجوار ایران (دکتر کامران مقدم) ، عالم آرای عباسی (اسکندر بیک ترکمان) ، احسن التواریخ (حسن بیک روملو) ، عالم آرای صفوی (یدالله شکری) ، تاریخ افغانستان بعد از اسلام (عبدالحی حبیبی) ، غوریان (عتیق‌الله پژواک) ، تاریخ هند (ترجمه محمدتقی فخر داعی) ، تاریخ هندوستان (مولوی عبدالرحیم) ، سرزمین و مردم هند (امیرفریدون کرگانی) ، طبقات اکبری (خواجه نظام‌الدین احمد) ، جهانگیرنامه (محمد هاشم) ...

تاریخ سیاسی اسلام

منابع اصلی : اندلس یا تاریخ حکومت مسلمین در اروپا (دکتر محمدابراهیم آیتی) ، تاریخ فتوحات اسلامی در اروپا (شکیب ارسلان ، ترجمه علی دوانی) ، نفوذ اسلام در اروپا در قرون وسطی (دکتر ابوالفضل عزتی) ، تاریخ ملل و دول اسلامی (بروکلمان) ، تاریخ عرب و اسلام (امیرعلی ترجمه فخر داعی) ، تاریخ مفصل عرب (فیلیپ حتی) ، تاریخ سیاسی اسلام (دکتر حسن ابراهیم حسن) ، کتاب العبر (ابن خلدون) ، کامل (ابن ایثر) ، تاریخ طبری ، نفع‌الطیب (مفری تلمسانی) ، المعجب فی تلخیص اخبارالمغرب (عبدالواحد مراکشی) ، وفيات الاعیان (ابن خلکان) .

منابع فرعی : اسپانیای اسلامی (مونتگمری وات) ، دوله الاسلام فی الاندلس (محمد عبدالله عنان) ، جزوه‌المقتبس فی ذکر ولاده الاندلس ، فجر الاندلس (دکتر حسین مونس) .

کلیات فرهنگ و تمدن اسلامی

منابع اصلی : تاریخ تمدن (ج ویل دورانت) ، سیر تاریخ (کوردن چابلد) ، تمدن در بوته آزمایش (آرنولد توینبی) ، تاریخ مفصل عرب (ج . فیلیپ حتی) ، کارنامه اسلام (دکتر عبدالحسین زرین کوب) ، دانشن مسلمین (محمدرضا حکیمی) ، علم و تمدن در اسلام (حسین نصر) ، تمدن اسلام در قرن چهارم هجری (آدم متز) ، تاریخ علوم عقلی در اسلام (ذبیح‌الله صفا) .

منابع فرعی : العرب قبل از اسلام (جرجی زیدان) ، المفصل فی تاریخ العرب قبل الاسلام (جواد علی) ، تاریخ تمدن اسلام (جرجی زیدان) .

تاریخ تشکیلات اسلامی (۱)

منابع اصلی: احکام السلطانیه (الموردی)، عبقریه الاسلام فی اصول الحکام
(منورالعجلانی)، الوزراء والکتاب (جهشیاری)، تاریخ تمدن اسلام (جرجی زیدان)،
الفخری فی الاداب السلطانیه (ابن طباطبا)، کتاب الخراج (قاضی ابو یوسف)،
کتاب الخراج (یحیی بن آدم)، کتاب الخراج و صنعة الکتاب
(قدامة بن جعفر)، مقدمه (ابن خلدون)، کتاب الاموال (ابو عبید قاسم بن سلام)،
النظم المالیه (محمد ضیاء الدین الریس)، قضا در اسلام (صدر بلاغی)،
اقتصاد ما (محمد باقر صدر) ...

منابع فرعی: بررسی وضع مالی و مالیه مسلمین (دکتر ابو القاسم اجتهادی)، تاریخ سیاسی و
اجتماعی اسلام (دکتر حسن ابراهیم حسن)، خلیفه و سلطان (و. و. بارتولد)،
تاریخ تمدن اسلام (جرجی زیدان)، تاریخ مفصل غرب (فیلیپ حتی).

متون تاریخی

منابع اصلی: سیره ابن اسحاق، سیره ابن هشام، مغازی و اقدی، اصنام کلبی، طبقات ابن سعد
فتوح البلدان بلاذری، تاریخ یعقوبی، تاریخ طبری، مروج الذهب مسعودی،
عقد الفرید ابن عبد ربّه، مقاتل الطالبین، کامل ابن ایثر ابن خلکان، ابن خلدون،
وقعة الصفین نصر بن مزاحم، اخبار الطوال: ابو حنیفه دینوری، عیون الاخبار ابن
قتیبه دینوری، الامامة والسیاسة ابن قتیبّه، الفهرست ابن ندیم، الفخری ابن
طقطقی، تاریخ ملوک الارض والانبیاء حمزه اصفهانی، البدء والتاریخ:
مطهر المقدسی، غرر ثعالبی.

منابع فرعی: تجارب الامم: ابن مسکویه، مختصر الدول: ابن عبری، تاریخ ابو الفداء،
الدايه والنهایه ابن کثیر.

اسلام در برخورد با غرب و استعمار

منابع اصلی: نهضت‌های اسلامی در صد ساله اخیر (شهید مرتضی مطهری)، اندیشه سیاسی
در اسلام معاصر (حمید عنایت)، سیر اندیشه سیاسی غرب (حمید عنایت)،
نقش روحانیت در مشروطیت (حامد انکار)، تشیع و مشروطیت (عبدالمهدی خائری)
تنبیه الامم و منزیه المله (محمد حسین نائینی)، الاسلام فی مواجهة
حول الدین والدولة (مودون)، الاخوان المسلمین (زکریا بیومی) احیای فکر
دینی در اسلام (محمد اقبال لاهوری)، جمال الدین اسدآبادی (هما باکدامن)،
تاریخ بیداری ایرانیان (ناظم الاسلام کرمانی)، نقش جمال الدین اسدآبادی در
بیداری مشرق زمین (محیط طباطبائی)، تاریخ انقلاب مشروطیت ایسرا
(مهدی ملک زاده)، شیخ محمد عبده (مصطفی حسینی طباطبائی)، دین و

جمهوری اسلامی ایران
دائرة فرهنگ و آموزش عالی

بیت عالی

تاریخ ۱۳۷۳/۱۱/۲۵

شماره ۱۱۳/۲۶۶۳

دستورالعمل اجرایی موضوع کاهش سقف واحدهای درسی
دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد
مصوب جلسه ۲۹۳ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۳/۱۱/۲۳

- ۱- گروه‌های برنامه ریزی موظفند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه برنامه‌های مصوب مربوط به خود را بازنگری کرده و سقف واحدها را تا حد مجاز کاهش دهند.
- ۲- برنامه‌های اصلاح شده از تاریخ ابلاغ، برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم الاجرا است.
- ۳- دانشجویان شاغل به تحصیل می‌توانند بر اساس سقف تعیین شده در برنامه جدید، به تشخیص گروه آموزشی، سسه ذی ربط و با رعایت شرایط زیر فارغ التحصیل شوند:
 - ۳-۱: واحدهای درسی الزامی دوره را اعم از عمومی، پایه، اصلی و تخصصی تا سقف مجاز در برنامه جدید، گذرانده باشند.
 - ۳-۲: برای رشته‌هایی که هنوز برنامه جدید آنها ابلاغ نشده است، سقف واحدهای دوره کارشناسی برای رشته‌های فنی و مهندسی ۱۴۰ واحد و برای سایر رشته‌ها ۱۲۵ واحد و برای دوره کارشناسی ارشد ۲۲ واحد است.
 - ۳-۳: آن دسته از دانشجویانی که در جدول بند ۳-۱ قرار نمی‌گیرند یعنی تعداد واحدهای گذرانده شده آنها کمتر از حد مجاز است، می‌توانند از نیمسال تحصیلی بعد کمبود واحدهای درسی خود را تا سقف تعیین شده برابر برنامه جدید بگذرانند، در این صورت:
 - الف: کلیه واحدهای گذرانده شده قبلی دانشجوی، حتی اگر در برنامه جدید حذف شده باشد، پذیرفته می‌شود.
 - ب: در سبب‌هایی که در برنامه جدید با تعداد واحد کمتر یا بیشتر عرضه شده‌اند و دانشجویان در سبب‌ها قبلاً گذرانده است، بر اساس همان تعداد واحد گذرانده شده از وی پذیرفته می‌شود و نیازی به گذراندن واحدهای اضافی برای آن نروس را ندارد.
 - ج: گذراندن در سبب‌هایی از برنامه قدیم که در برنامه جدید حذف شده است، برای دانشجویانی که آن درس را نگذرانده‌اند الزامی نیست.
 - د: برای فراغت از تحصیل در دوره‌های کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد پیوسته گذراندن کایه دروس عمومی (مصوب جلسه ۲۸۲ مورخ ۱۳۷۳/۶/۲۰ شورای عالی برنامه ریزی) الزامی است.

مقرر جلسه ۲۹۳ شورای عالی برنامه ریزی، مورخ ۱۳۷۳/۱۱/۲۳ در مورد دستورالعمل اجرایی کاهش سقف واحدهای درسی دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد صحیح است جهت اجرا ابلاغ شود.

دکتر سید محمد رضا جاشمی کلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم وزارت فرهنگ و آموزش عالی و

معاونت محترم آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و
رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی

خواهشمند است دستور فرمائید به واحدهای مجری ابلاغ نماید.

سید محمد کاظم نائینی

دائرة ای عالی برنامه ریزی

جمهوری اسلامی ایران
ارت فرهنگ آموزش عالی

بسم الله

تاریخ ۱۳۷۳/۱۱/۲۳

شماره ۲۳/۲۶۴۹

پیوست

حداقل و حداکثر واحدهای درسی در مقاطع مختلف آموزش عالی
(مصوبات جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ مورخ ۱۳۷۳/۱۰/۲۵ و ۱۳۷۳/۱۱/۹)
شورای عالی برنامه ریزی

شورای عالی برنامه ریزی به پیشنهاد گروههای برنامه ریزی و براساس بازنگری روی برنامههای آموزشی، حذف دروس ناموفق و واحدهای غیر ضروری و ادغام شاخهها در بعضی از رشتههای تحصیلی، حداقل و حداکثر واحدهای درسی مقاطع مختلف آموزش عالی را به شرح زیر تصویب کرد. این مصوبات از تاریخ تصویب قابل اجرا است و به موجب آن مصوبات قبلی لغو میگردند.

۱- دورههای کارشناسی حداقل ۶۷ و حداکثر ۷۲ واحد
۲- دورههای کارشناسی حداقل ۱۳۰ واحد و حداکثر ۱۳۵ واحد (برای رشتههای مختلف فنی و مهندسی حداکثر ۱۴۰ واحد)
۳- دورههای کارشناسی ناپیوسته حداقل ۶۵ و حداکثر ۷۰ واحد
۴- دورههای کارشناسی ارشد ناپیوسته حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد (که از این تعداد ۴ تا ۱۰ واحد اختصاص به پایان نامه دارد).
۵- دورههای کارشناسی ارشد پیوسته حداقل ۱۷۲ و حداکثر ۱۸۲ واحد
۶- دورههای دکتری Ph. D. حداقل ۴۲ و حداکثر ۵۰ واحد (که از این تعداد ۱۶ تا ۲۰ واحد می تواند اختصاص به رساله داشته باشد.
در این صورت:

الف: گروههای برنامه ریزی موظف اند کلیه برنامههای مصوب رشتههای مربوط به خود را بررسی کرده و با حذف واحدهای غیر ضروری، سقف واحدها را در مقاطع مختلف تحصیلی به سطح تعیین شده فوق کاهش دهند.

ب: این تقلیل واحدها و برنامههای جدید برای دانشجویان ورودی سالهای تحصیلی ۱۳۷۳-۷۴ و بعد از آن قابل اجرا است.

ج: دانشجویان ورودی قبل از ۱۳۷۳ نیز میتوانند وضعیت تحصیلی خود را با برنامه جدید تطبیقی دهند. در این صورت تطبیق واحدها و دروس با برنامههای جدید حسب مورد بر عهده شورای آموزشی گروه یا کمیته تحمیلات تکمیلی مؤسسه ذیربط است.

رای صادره جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی در خصوص تقلیل واحدهای درسی در مقاطع مختلف تحصیلی صحیح است به مرحله اجرا گذارده شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی کلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
معاونت محترم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

سید محمد کاظم نائینی

مدیر شورای عالی برنامه ریزی

۲۱۹